

Apoteksgruppen 2013

**apoteks
gruppen**

INNEHÅLL

HÖJDPUNKTER UNDER 2013	1
APOTEKSGRUPPEN I KORTHET	2
VD-ORD	4
APOTEKSMARKNADEN I SVERIGE	6
STRATEGISK INRIKTNING	10
– ERBJUDANDE OCH SORTIMENT	12
– EGENFÖRETAGARE OCH APOTEK	18
– MILJÖ	22
– MEDARBETARE	24

ÅRS- OCH HÅLLBARHETSREDOVISNING FÖR APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE HOLDING AB

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE INKLUSIVE	29
– BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT	35
FINANSIELLA RAPPORTER	39
FLERÅRSÖVERSIKT	47
NOTER	48
VINSTDISPOSITION	59
REVISIONSBERÄTTELSE	60
STYRELSE	62
LEDNING	63
GRI-INDEX	64
BESTYRKANDERAPPORT – HÅLLBARHETS- REDOVISNINGEN	67

OM DENNA PUBLIKATION

Denna publikation innehåller information pro forma avseende apotekskedjan Apoteksgruppen, samt års- och hållbarhetsredovisning 2013 för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, dotterbolagen Apoteksgruppen i Sverige AB och Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB. Den legala redovisningen finns på sidorna 29–59. GRI-indexet på sidan 64 anger var upplysningarna som ingår finns.

Hållbarhetsredovisningen har upprättats i enlighet med Global Reporting Initiatives riktlinjer för hållbarhetsredovisning, version 3.0 och uppfyller informationskraven för tillämplighetsnivå C+. Grant & Thornton har gjort en översiktlig granskning av innehållet i hållbarhetsredovisningen (se sidorna 64–66).

DEFINITIONER OCH FÖRKLARINGAR

”**Apoteksgruppen**” är benämningen på den frivilliga apotekskedja som består av 163 anslutna apotek med cirka 180 egenföretagare.

”**Apoteksgruppen AB**” är benämningen på Apoteksgruppen i Sverige Holding AB som är moderbolag i den koncern som äger Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB och Apoteksgruppen i Sverige AB.

”**Servicebolaget**” är benämningen på Apoteksgruppen i Sverige AB som är ett servicebolag som erbjuder tjänster och produkter samt är det bolag som egenföretagarna är medlemmar i.

”**Förvaltningsbolaget**” är benämningen på Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB som erbjuder delfinansiering av apoteksförvärv och kvarstår som minoritetsägare till apoteken inom en överskådlig tid.

På sidan 3 finns ägar- och bolagsdiagram över Apoteksgruppen.

HÖJDPUNKTER UNDER 2013

Apoteken uppvisar ett förbättrat resultat. Rörelsemarginalen ökade från 5,0 till 6,0 procent.

En söktjänst som gör att kunderna kan se om deras medicin finns på lager har lanserats på hemsidan. Tillsammans med de andra apoteksaktörerna lanseras en gemensam sortimentstjänst på webben.

Det egna varumärket ELW har utökats med oparfymerade hårvårdsprodukter.

Nyhet!
Nu kan du se
om vi har din
medicin i lager.

Fem nya apotek har anslutits till Apoteksgruppen.

Under året lanserades Hälsokällan – vårt nya koncept för hälsa. En tydlig avdelning skapas där konsumenten kan ta del av hela vårt hälsoerbjudande med vitaminer, mineraler och växtbaserade läkemedel.

Apoteken har fått ny grafisk profil och nya fasadskyltar.

Företagskunder kan smidigt beställa sina varor via e-rekvisition.

Apoteksgruppen är en frivillig apotekskedja, som består av 163 apotek vilka drivs av cirka 180 egenföretagare. Servicebolaget som är ett statligt ägt bolag samordnar egenföretagarna. Under 2013 anslöts ytterligare fem nya apotek till Apoteksgruppen.

ANTAL APOTEK
31 DECEMBER 2013

- Apoteket AB, 372
- Apotek Hjärtat, 306
- Kronans Apotek, 300
- Apoteksgruppen, 163
- LloydsApotek, 79
- Cura apoteket, 58
- Övriga aktörer, 25

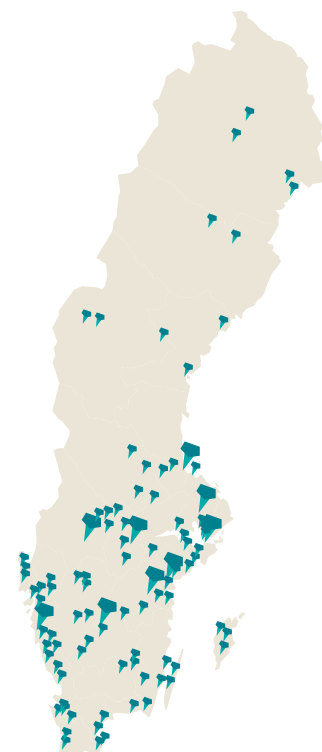
APOTEKSMARKNADEN

I slutet av 2013 fanns det 1 303 apotek i Sverige, en ökning med 40 procent sedan omregleringen av apoteksmarknaden 2009. Apoteksbranschen som omsatte 32,4 miljarder kronor och växte med 1,6 % består av sex större samt ett 20-tal mindre aktörer.

APOTEKSGRUPPENS POSITION

Apoteksgruppen är med sina 163 anslutna apotek den fjärde största apoteksaktören. Apoteken omsätter tillsammans 3,4 miljarder kronor och har en marknadsandel på cirka 10 procent.

APOTEKSGRUPPEN
– 163 APOTEK FRÅN BORRBY I
SÖDER TILL GÄLLIVARE I NORR

PROFORMA RESULTAT FÖR ANSLUTNA APOTEK I APOTEKSGRUPPEN

Mkr	2013	2012
Omsättning	3 358,3	3 388,0
Bruttovinst	914,7	866,7
Personalkostnader	-392,3	-387,0
Övriga rörelsekostnader	-319,8	-310,2
Rörelseresultat	202,5	169,5

Visar Apoteksgruppen i sin helhet, det vill säga som om samtliga apotek i gruppen ingick i en koncern.

LOKALA APOTEK I SAMVERKAN

Apoteksgruppen är en frivillig apoteks-kedja, där varje apotek ägs av egen-företagare.

Allt Apoteksgruppen gör ska genomsyras av våra kärnvärden:

- Entreprenörskap
- Problemlösning
- Ansvar

SERVICEBOLAGET

Apoteksägarna får genom sitt medlemskap tillgång till gemensamt sortiment och inköp inklusive egna varumärken, ekonomi- och personalsystem, kundtjänst, kvalitetsfunktion, utbildning, affärsutvecklings-, försäljnings- och etableringsstöd, gemensam marknadsföring samt IT-system inklusive hemsida och intranät.

VISION

Apoteksgruppen – din lokala hälso-partner.

AFFÄRSIDÉ

Genom samverkan uppnås skalfördelar som i kombination med entreprenörens engagemang och kundfokus skapar bästa möjliga förutsättningar för att driva lönsamma apotek med nöjda kunder.

MÅL

- Apoteksgruppen ska långsiktigt vara en av de fyra största apoteks-aktörerna med spridning över hela Sverige.
- Apoteksgruppen ska vara intressant att vara ansluten till för enskilda apoteksägare genom att ge ett kvalificerat stöd och erbjuda stor-driftsfördelar.
- Antalet anslutna egenföretagare och apotek ska öka genom att nya apotek tillkommer.

ANTAL ANSLUTNA APOTEK

163

ANTAL EGENFÖRETAGARE, CA

180

SAGT AV VÅRA EGENFÖRETAGARE

Shahzad Riaz,
tre apotek i Skåne-Blekinge:

”Tack vare service-organisationen kan vi utnyttja skalfördelar”

Sidan 9

Mikael Nordberg och Daniel Markstedt,
tre apotek i Gävle och Hofors:

”För oss är det viktigt att vara en länk i vårdkedjan”

Sidan 11

Birgitta Hjerthén och Christina Norrby,
Visborg, Visby:

”Den nya apoteks-marknaden har förändrat vårt sätt att arbeta”

Sidan 21

Ingela Samuelsson,
Kaprifolen, Öckerö:

”Nu jobbar jag under eget ansvar. Det är ett helt annat tänk”

Sidan 27

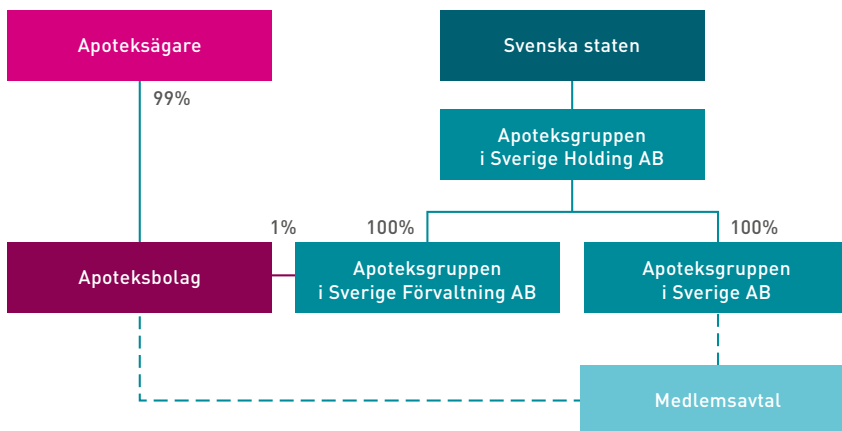
TOTAL OMSÄTTNING, MKR

3 358

ANDEL NÖJDA KUNDER

89%

ORGANISATION

FOKUS PÅ UTVECKLING AV SERVICEUTBUDET

Under 2013 ökade antalet apotek inom Apoteksgruppen med fem stycken. Detta innebär att cirka 15 procent av de nyöppnade apoteken under 2013 startades av Apoteksgruppens medlemmar.

Det känns glädjande att vi kan erbjuda en struktur, ett stöd och ett varumärke som utnyttjar den samlade styrkan samt stimulerar medlemmarna att satsa framåt!

En viktig etablering under 2013 var nystarten av apoteket Orfeus vid Hötorget i Stockholm. Där använde vi för första gången vår nya grafiska profil i skyltar och inredning och lanserade Hälsokällan, ett koncept som samlat exponerar särskilt utvalda produkter som främjar välbefinnande och hälsa.

KUNDERNA I CENTRUM

Vårt viktigaste åtagande är gentemot kunderna. Här ingår att expediera receptföreskrivna läkemedel och att erbjuda andra kvalitetssäkrade läkemedel och produkter på ett ansvarsfullt och kunnigt sätt.

Vi utvärderar kontinuerligt arbete och service. Här fyller dialogen via kundklubben och andra kundundersökningar en viktig funktion. Det kunden efterfrågar är god tillgänglighet, kvalificerad rådgivning och service. Andelen kunder som är nöjda eller mycket nöjda ligger på en stabilt hög nivå.

STARK LOKAL FÖRANKRING

Våra egenföretagares engagemang och starka lokala förankring skapar goda förutsättningar för en nära dialog både med kunderna och den lokala vården. Företagskunder har möjlighet att smidigt beställa sina läkemedel och andra apoteksvaror elektroniskt. Flera av apoteken erbjuder hemleverans av medicin till sina privatkunder.

STABILT RESULTAT

Apoteksgruppens omsättning låg stabilt på cirka 3,4 miljarder kronor med ett rörelseresultat (räknat som om samtliga apotek ingick i en koncern) som steg från cirka 170 till cirka 203 miljoner kronor. Det visar att apoteken hävdar sig mycket väl i en stark konkurrens. Ett av flera skäl till detta är att vi under året har vidareutvecklat serviceerbjudandet.

SORTIMENT MED MILJÖPROFIL VIKTIG HÅLLBARHETSFRÅGA

Med det nya konceptet Hälsokällan skapar vi en tydlig avdelning i våra apotek där kunderna kan få rådgivning om hela vårt hälsoerbjudande.

Inom egenvården erbjuder vi ett brett sortiment av produkter som är Svanenmärkta och de oparfymrade produkterna är godkända av Astma- och Allergiförbundet. Vårt eget varumärke ELW, med produkter inom hud- och hårvård, uppfyller givetvis dessa krav.

För att markera vårt fokus på hållbart företagande anslöt vi oss under året till FNs Global Compact och dess principer inom mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupcion.

24-TIMMARSREGLN VIKTIG BRANSCHFRÅGA

Inom apoteksbranschen finns ett antal aktuella frågor. Den mest komplicerade är uppfattningen om att samtliga receptförskrivna preparat ska finnas tillgängliga inom 24 timmar. Här har ett orimligt stort ansvar lagts på enskilda apotek, då läkemedelsleverantörerna inte har ålagts samma skyldighet. Antalet registrerade läkemedel uppgår i dag till nära 13 000 och ökar stadigt samtidigt som skärpningen av reglerna för det generiska utbytet medfört en mer komplicerad hantering.

Ambitionen hos apoteken är att kunderna ska få sina läkemedel i tid. Därför har vi skapat en funktion på vår hemsida där kunderna kan se om ett visst preparat finns tillgängligt på önskat apotek. Samtliga apoteksaktörer bygger nu ett gemensamt lagerstatussystem, som kommer att finnas tillgängligt för alla kunder via www.FASS.se.

OUTNYTTJAD RÅDGIVNINGSKAPACITET

En stor fråga för branschen är att både vården och berörda myndigheter inte till fullo nyttjar den kunskap som finns på apoteken. Våra farmaceuter har en rådgivningskapacitet som skulle kunna utnyttjas betydligt bättre och därmed komplettera vården. Detta kan ske genom läkemedelsgenomgångar eftersom apoteken har bättre möjligheter än sjukvården att överblicka patientens samlade recept.

UTVECKLAD SERVICE UNDER 2014

Under 2014 ska vi utveckla vår hemsida, samt förbereda för e-handel. Vi kommer även att tillsammans med egenföretagarna vidareutveckla serviceutbudet och samarbetet med den lokala vården.

Eva-Britt Gustafsson

”Farmaceuter har en rådgivningskapacitet som skulle kunna utnyttjas betydligt bättre”

KRAFTIGT ÖKAD TILLGÄNGLIGHET SEDAN OMREGLERINGEN

Apotekens målgrupper är främst konsumenter och vårdinrättningar.

Under 2013, som var den omreglerade apoteksmarknadens fjärde år, skedde en viss konsolidering i branschen. Sedan omregleringen 2009 har såväl antalet apotek som öppettider ökat kraftigt.

Apoteket Orfeus vid Hötorget i Stockholm nyöppnades under 2013

ANTAL APOTEK 31 DECEMBER 2013

- Apoteket AB, 372
- Apotek Hjärtat, 306
- Kronans Apotek, 300
- Apoteksgruppen, 163
- LloydsApotek, 79
- Cura apoteket, 58
- Övriga aktörer, 25

APOTEKSGRUPPENS MARKNADSANDEL 2013

10%

APOTEKENS ARENA

Numera är stora delar av apoteksmarknaden konkurrensutsatt. Flera myndigheter fortsätter att spela en stor roll genom olika regleringar och tillsynsuppdrag.

Lagen om handel med läkemedel reglerar viktiga delar av apotekens verksamhet. Läkemedelsverket beslutar om vad som krävs för att få apotekstillstånd och vilka läkemedel som får säljas samt utövar tillsyn över apoteken.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) beslutar om prissättning på läkemedel och andra artiklar som ingår i högkostnadsskyddet samt fastställer handelsmarginalen för apotek, genom att reglera inköps- och försäljningspris. TLV utfärdar också regelverk för det så kallade generiska utbytet och kontrollerar att apoteksaktörerna följer gällande regelverk.

Socialstyrelsen utfärdar legitimation för farmaceuter.

eHälsomyndigheten förvaltar tre omfattande databaser – receptregistret, högkostnadsdatabasen samt statistikdatabasen som apoteken har skyldighet att ansluta sig till. Apoteken finansierar denna verksamhet genom avgifter.

Apoteken gör inte sina inköp direkt från läkemedelstillverkarna, utan de sker via partihandeln som domineras av två aktörer, Tamro AB och Oriola KD.

ÖKAD TILLGÄNGLIGHET GENOM FLER APOTEK

Målen med omregleringen av apoteksmarknaden 2009 var att förbättra servicen och tillgängligheten. Hittills har antalet apotek ökat från omkring 930 till cirka 1 300 och öppethållandet har ökat från i genomsnitt 42 till 53 timmar per vecka och apotek.

Genom nyetableringarna har apotekstätheten i Sverige, som före omregleringen hörde till Europas lägsta, ökat. Antalet invånare per apotek har sjunkit från cirka 10 000 till 7 400.

Totalt har apoteken i Sverige cirka 10 000 medarbetare, varav drygt 850 arbetar i apotek anslutna till Apoteksgruppen.

KONSOLIDERING AV APOTEKSMARKNADEN

Under 2013 förändrades apoteksmarknaden genom att två kedjor, Medstop och Vårdapoteket, köptes av två andra apoteks-kedjor. Det påverkade dock inte Apoteksgruppens marknadsposition som fjärde största aktör, men avståndet till nummer tre ökade.

Efter ägarförändringarna domineras apoteksmarknaden av sex aktörer som svarar för cirka 98 procent av omsättningen. Störst är Apoteket AB. Därefter följer Apotek Hjärtat, Kronans Apotek, Apoteksgruppen, LloydsApotek och Cura apoteket.

MARKNADSUTVECKLING

Den traditionella apoteksmarknaden, som 2013 uppgick till totalt 32 400 miljoner kronor, växer numera obetydligt. Det främsta skälet till den svaga tillväxten i branschen är att förskrivning av läkemedel och andra varor inom läkemedelsförmånen inte ökar och att ett antal originalpreparat har fått generisk konkurrens samtidigt som kravet på generiskt utbyte ökat.

Omsättningstillväxten uppgick under 2013 till 1,6 procent samtidigt som antalet sålda förpackningar minskade med 0,1 procent.

Av de svenska apotekens omsättning svarar receptförskrivna läkemedel för 77 procent och handelsvaror och receptfria läkemedel för 12 respektive 11 procent. För Apoteksgruppen är motsvarande siffror 80 respektive 11 och 9 procent.

Under de kommande åren, 2014 till 2017, beräknas en prisuppgörelse mellan regeringen och LIF (Läkemedelsindustri-föreningen) resultera i sänkta priser på receptförskrivna läkemedel med upp till 800 miljoner kronor. Enligt uppgörelsen ska priset sänkas på läkemedel när

ÖKAD FÖRSÄLJNING AV
HANDELSVAROR PÅ APOTEKS-
MARKNADEN MED

7,7%

de blir äldre än 15 år. Det handlar framförallt om originalläkemedel och motsvarande parallellimporterade läkemedel vars patent löpt ut, men där någon tydlig priskonkurrens inte uppstått via utbyte på apotek. Uppgåelsen omfattar ett stort antal produkter vars sammanlagda försäljning motsvarar cirka 7 miljarder kronor. Prissänkningarna trädde i kraft 1 januari 2014. Detta kommer att påverka apotekens lönsamhet negativt, både vad avser handelsmarginalen och vad avser intjäningen på parallellimport.

I samband med omregleringen blev det tillåtet att sälja ett urval av receptfria läkemedel i service- och dagligvaruhandeln. Det har medfört att apoteken förlorat nära 25 procent av försäljningen av dessa produkter. Denna utveckling fortsätter, även om takten avstannat något.

Den tillväxt som skedde 2013 på apoteksmarknaden avser främst försäljningen av handelsvaror som ökade med cirka 7,7 procent.

APOTEKENS ROLL

Apoteken har en lagreglerad och viktig roll i samhället i att upprätthålla en effektiv

och patientsäker läkemedelsanvändning och tillgänglighet. Apotekare och receptarier ska i mötet med patienten så långt som möjligt förvissa sig om att patienten kan använda läkemedlet på rätt sätt samt upptäcka, förebygga och minska effekten av läkemedelsrelaterade problem.

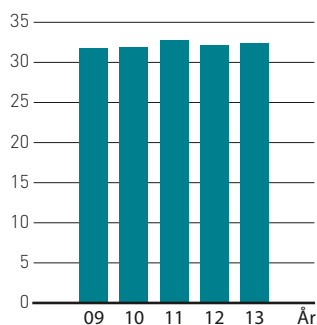
BRANSCHSAMARBETEN

Apoteksgruppen är aktiv medlem i apotekens branschorganisation, Sveriges Apoteks-förening. Vidare har Apoteksgruppen samarbetsavtal med Läkemedelsindustri-föreningen, LIF, som reglerar att samverkan mellan apotek och läkemedelsföretag sker i enlighet med gällande författningar och god affärssed.

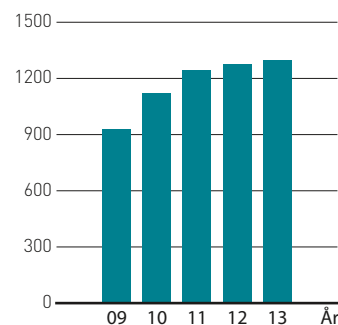
Apoteksbranschen driver gemensamt flera viktiga frågor, vilket bland annat har bidragit till att regeringens nationella läkemedelsstrategi för 2013 innefattar försök kring strukturerade läkemedelssamtal på apotek samt indikatorer för god patientsäkerhet, tillgänglighet och kvalitet på apotek. De strukturerade läkemedelssamtalen ska föras mellan patient/kund och farmaceut på apotek, och ytterst bidra till bättre läkemedelsanvändning. Indikatorerna

BRANSCHENS OMSÄTTNING

Miljarder kronor

ANTAL APOTEK

syftar till att jämföra patientsäkerhet, tillgänglighet och kvalitet mellan olika apotek.

Apoteksgruppen samarbetar också med övriga apoteksaktörer i aktiviteter med syftet att öka antalet sökande till utbildningar för farmaceuter, för att på så sätt säkerställa apotekens kompetensförsörjning.

Samarbetet omfattar även returavtal för läkemedel och åtgärder för att förhindra expedition av förfalskade recept.

ENTREPRENÖR I SÖDER

Apoteket Björnen, Helsingborg
Apoteket Gripen, Ronneby
Apoteket Orren, Jämfjö

Ägare: Shahzad Riaz med flera
Antal anställda: 20

Shahzad Riaz har många strängar på sin lyra. Sedan 2010 är han ägare till Apoteket Björnen i Helsingborg, och våren 2013 köpte han två apotek till av Apoteksgruppen: Gripen i Ronneby och Orren i Jämfjö, öster om Karlskrona.

OMREGLERINGEN EN MÖJLIGHET
Men Shahzads bana som entreprenör började tidigare än så - han är civilingenjör inom datateknik och då han återvände till födelselandet Danmark startade han eget företag inom telekom. Så småningom flyttade Shahzad Riaz till Malmö, med en önskan att starta bolag inom läkemedelssektorn och 2010 tog han vara på den möjlighet som omregleringen av apoteksmarknaden innebar.

- Det var enbart genom Apoteksgruppen som en egenföretagare kunde förvärva apotek. På så vis fick jag tillgång till flerårig ekonomisk historik, en befintlig kundbas och ett väletablerat butiksläge. Detta gjorde att risken var betydligt lägre jämfört

med att starta en helt ny rörelse, berättar han.

UTNYTTJAR SKALFÖRDELAR

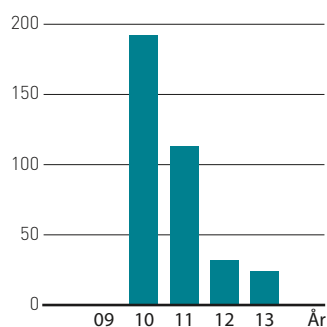
Shahzad har stor nytta av att vara en del av Apoteksgruppen. Han tar upp stordrift som ett stort plus:
- Tack vare serviceorganisationen kan vi utnyttja skalfördelar inom bland annat inköp, marknadsföring och IT.

När det gäller just IT har Shahzad en hel del att tillföra serviceorganisationen och de andra entreprenörerna i kedjan - bakgrunden inom telekom kommer väl till pass i Apoteksgruppens IT-råd, där Shahzad ingår.

FRAMGÅNGSRECEPT

Exakt hur Shahzad Riaz och hans partners fortsatta satsningar kommer att falla ut återstår att se, men det verkar onekligen som att han har hittat ett framgångsrecept:
- Vi tror på att ge medarbetarna rätt incitament och bemyndiga dem att fatta egna beslut för kundernas bästa. Lyckas vi göra kunderna nöjda så märks det på resultatet.

ANTAL NYA APOTEK 2009-2013

KVALIFICERAT STÖD TILL DE ENSKILDA MEDLEMMARNA

UPPDRAG

När apoteksmarknaden omreglerades 2009 ville regeringen skapa förutsättningar för egenföretagare att konkurrera med de helägda apotekskedjorna. Därför bildades Apoteksgruppen AB, vars främsta uppdrag är att erbjuda egenföretagare driftsstöd via ett servicebolag, Apoteksgruppen i Sverige AB. Ursprungligen gick uppdraget också ut på att sälja 150 apotek till egenföretagare.

MÅL

Apoteksgruppen ska behålla marknadspositionen som den fjärde största apoteksaktören med spridning över hela landet och lönsamhet i alla led.

Apoteksgruppen ska vara intressant att ansluta sig till för enskilda apoteksägare genom att erbjuda ett kvalificerat stöd inom inköp, sortiment, marknadsföring, IT, kvalitetsfrågor, ekonomi- och personalsystem samt försäljnings- och etableringsstöd.

Gruppen ska växa genom organisk tillväxt, öppning av nya apotek, nyanslutningar samt byten och förvärv.

AFFÄRSIDÉ

Genom samverkan ska Apoteksgruppen uppnå skalfördelar som, i kombination med entreprenörens engagemang och kundfokus, skapar bästa möjliga förutsättning att driva lönsamma apotek med nöjda kunder.

KÄRNVÄRDEN

De värdeord som ska prägla Apoteksgruppen är entreprenörskap, problemlösning och ansvar.

VISION

Apoteksgruppen – din lokala hälsopartner.

STRATEGI

Målen ska uppnås genom att Apoteksgruppen upplevs som ett tryggt val med den farmaceutiska kunskapen som grund och uppfattas som "ditt lokala apotek". Sortimentet ska uppfylla högt ställda kvalitetskrav och det egna varumärket ELW ska uppfylla kraven för Svanen-märkning och om möjligt vara godkända av Astma- och Allergiförbundet. Kunderna erbjuds en säker och tillgänglig receptexpedition, rådgivning samt ett utbud av prisvärda receptfria läkemedel och egenvårdsprodukter.

VIKTIG LÄNK I VÅRDKEDJAN

Apoteken Pilen och Svanen, Gävle
Apoteket Orren, Hofors

Ägare: Mikael Nordberg och Daniel Markstedt
Antal anställda: 14

– För oss är det viktigt att vara en länk i vårdkedjan i både Gävle och Hofors. Vi har ett nära samarbete med vården som vi gärna utvecklar. Det innebär att vår kapacitet och våra medarbetares kompetens utnyttjas bättre, samtidigt som det frigör resurser för vården. Det säger Mikael Nordberg och Daniel Markstedt som äger och driver apoteken Pilen och Svanen i Gävle samt apoteket Orren i Hofors.

Mikael är apotekare och har arbetat inom läkemedels- och medicinteknikbranschen i närmare 20 år medan Daniel kommer från IT-branschen. Mikael köpte apoteket Svanen i Gävle 2011 och utvidgade med Pilen och Orren under 2012 respektive 2013, då tillsammans med Daniel.

SJÄLVKLART VAL

– Apoteksgruppen var ett självklart val när jag bestämde mig för att driva apotek. Dels får vi stöd och uppbackning, dels tillhör vi en fin gemenskap.

Mikael och Daniel ser långsiktigt på ägandet av sina apotek. Därför var omvärldsanalyserna inför förvärven viktiga. Bägge understryker att apotekets läge måste vara väl avvägt med goda möjligheter till tillväxt.

NÄRA VÅRDEN

I både Gävle och Hofors arbetar Mikael och Daniel nära vården. De har ökat lagret av receptbelagda läkemedel med närmare 40 procent för att kunna ge bättre service. – Ett exempel på närheten till vården är Svanen som ligger i anslutning till en vårdcentral, vilket innebär att vi alltid befinner oss nära läkare och sköterskor. Vi delar ju lokaler och lunchrum. Den dagliga

kontakten gör att vi tidigt fångar upp deras synpunkter och önskemål, säger Mikael som själv arbetar med receptkunder på något av apoteken när det behövs.

KÄNNER KUNDERNA VÄL

– Våra medarbetare märker och uppmärksammar om en kund har fått ett läkemedel utskrivet dubbelt av olika läkare. Detta underlättas av att våra farmaceuter ofta känner sina kunder.

En som gör det är Maria Lundström som är receptarie vid apoteket Pilen. Hon har arbetat där sedan 2000.

– Under åren har jag hunnit lära känna många kunder väl och känner till deras behov

och vanor. Givetvis ska alla få samma service, men genom att känna kunderna väl kan rådgivningen bli mer personlig, vilket många uppskattar.

Mikael och Daniel har ambitiösa planer för framtiden. De är öppna för att köpa eller öppna fler apotek, de vill utveckla samarbetet med vårdinrättningar och de planerar att utveckla tjänster som abonnemang och hemleverans av läkemedel.

Daniel Markstedt, Maria Lundström och Mikael Nordberg.

GOD LÄKEMEDELSTILLGÅNG CENTRALT FÖR KUNDERNA

Vi vill förebygga ohälsa, öka välbefinnandet och bidra till en god användning av läkemedel. Varje apoteksägare har utrymme att utforma erbjudandet utifrån den egna kundkretsen. Sortimentet utformas med hänsyn till kundbehov, kvalitet, miljö och prisvärdhet.

Apoteksgruppen fyller en viktig roll genom att bidra till en effektiv och patientsäker läkemedelsanvändning och tillgång samt till mångfalden på apoteksmarknaden. Våra apotekare och receptarier ska så långt det är möjligt förvissa sig om att patienten kan använda läkemedlet på rätt sätt. På så vis kan de främja bättre läkemedelsanvändning samt förebygga, upptäcka och åtgärda eventuella läkemedelsrelaterade problem.

Vårt erbjudande och vårt sätt att möta kunderna utgår från Apoteksgruppens kärnvärden: entreprenörskap, problemlösning och ansvar. Det betyder att våra egenföretagare och medarbetare tar stort eget ansvar för att anpassa erbjudandet till den lokala marknaden och kundernas bästa.

APOTEKSGRUPPENS ERBJUDANDE

Tillgänglighet vad gäller både läkemedel, närhet till apotek och öppettider är centralt för våra kunder.

Målet är att kunderna ska få sina läkemedel direkt. Oftast har det lokala apoteket rätt läkemedel i lager men om så inte är fallet

beställer apoteket hem läkemedlet. Om behovet är akut ringer personalen till andra apotek för att hjälpa kunden.

Det finns också möjlighet för kunden att förbeställa läkemedel. Flera apotek erbjuder hemleverans och apotek som finns i anslutning till vårdcentraler anpassar sortimentet och servicen efter behoven som gäller just där. Vi följer servicegraden kontinuerligt, det vill säga andelen receptförskrivna läkemedel som expedieras direkt.

Under året initierade serviceorganisationen ett projekt för att säkerställa rätt servicegrad, bland annat genom utveckling av vårt lagerstyrningssystem.

Sedan 2012 finns Apoteksgruppen Nära, ett koncept för att ytterligare förbättra tillgängligheten och servicen till våra kunder. Dessa butiker erbjuder ett urval receptfria läkemedel och handelsvaror samt möjlighet att lämna in sitt recept för senare avhämtning.

Apoteksgruppen finns till för kunderna i olika situationer, inte bara vid sjukdom eller särskilda besvär. Minst lika viktigt är att förebygga ohälsa och öka välbefinnandet. Att ständigt utveckla erbjudandet är ett viktigt led i denna strävan.

HÄLSOKÄLLANS SEGMENT

- Äldre och aktiv
- Sova, vila och varva ner
- Ork, energi och prestation
- Vitaminer och mineraler
- Multivitamin
- Immunförsvar och förkylning
- Hjärta och kärl
- Mage och aktiva bakterier
- Ben, muskler och leder
- Viktkontroll och mellanmål
- Skönhet och hälsa

Sortimentet i Hälsokällan är uppdelat efter den funktion och nytta som segmenten i första hand är avsedda för.

HÄLSOKÄLLAN

Under 2013 inleddes lanseringen av Hälsokällan i linje med vår strävan att ha ett sammanhållet erbjudande inom hälsa där kunden kan få vägledning inom ett tiotal olika områden. Här samlas vitaminer, mineraler, kosttillskott och växtbaserade läkemedel samt produkter för viktkontroll. Under 2014 kommer alla apotek att delta i ett speciellt utbildningsprogram.

MERVÄRDE MED KUNDKLUBB

Medlemskap i Apoteksgruppens kundklubb berättigar till bonuspoäng vid köp av receptfria läkemedel och handelsvaror. Varje krona ger en poäng som summeras ihop till värdecheckar. Dessa kan lösas in mot varor på valfritt apotek inom Apoteksgruppen. Medlemmarna får också specialerbjudanden, medlemsbrev och inbjudan till klubbkvällar och andra aktiviteter. I slutet av 2013 hade kundklubben 390 000 medlemmar.

SNABBA SVAR HOS KUNDTJÄNST

Apoteksgruppens kundtjänst har till uppgift att direkt svara på frågor. Kunderna når kundtjänsten vardagar mellan klockan 8.00 och 17.00 genom att ringa 0771-760 760. Här får kunden information om Apoteksgruppens kundklubb, apotekens öppettider och adresser samt kan bli kopplad till sitt närmaste apotek för information om

recept och lagerstatus. Det går även att komma i kontakt med Apoteksgruppens kundtjänst via hemsidan.

DIN LOKALA HÄLSOPARTNER PÅ HEMSIDAN

På Apoteksgruppens hemsida finns apotekens adresser och öppettider. Numera visas också sortimentet och tillgång på hemsidan, så att kunderna lätt kan få information om utbud och tillgång på enskilda apotek. Varje apotek har en egen hemsida, som visar lokal information och ger apoteksägarna möjlighet att profilera sitt apotek.

Apoteksgruppen samarbetar med 1177 Vårdguiden, landstingens och regionernas onlinetjänst för hälso- och sjukvårdsinformation. Tack vare samarbetet kan kunderna hitta fakta och råd om olika sjukdomar och besvär på Apoteksgruppens hemsida.

Apoteksgruppen samarbetar också med www.medicininstruktioner.se, en webbplats med instruktionsfilmer om läkemedel och medicinska hjälpmedel.

VI LYSSNAR PÅ KUNDERNA

Varje år genomför Apoteksgruppen flera undersökningar för att få insikt i apoteks-kundernas preferenser samt hur Apoteksgruppen lever upp till dessa.

En av undersökningarna mäter faktorer som är viktiga för att bedöma varför

Framtagandet av Hälsokällan är ett led i Apoteksgruppens strävan att ha ett starkt erbjudande inom hälsa.

kunderna väljer ett apotek framför ett annat. Mätningen visar att det viktigaste för kunden är att förskrivna läkemedel finns i lager då kunden vill hämta dem, att personalen är kompetent samt öppettider och närhet. För att säkerställa tillgängligheten till läkemedel mäter vi kvartalsvis apotekens servicegrad, det vill säga andel förskrivna läkemedel som kan expedieras direkt. Dessa mätningar visar en servicegrad på 94 procent. Vårt mål är att uppnå 95 procent vilket vi bedömer kommer att ske efter utveckling av vårt nya lagerstyrningssystem under 2014.

Under året har vi också genomfört en kvalitativ undersökning, där kunderna intervjuades i anslutning till samtliga apotek. Denna visade att 89 procent ansåg att apoteken levde upp till förväntningarna om god service och att 95 procent upplevde att de också hade fått god rådgivning.

EGENVÅRD

Vårt utbud av receptfria läkemedel och andra egenvårdsprodukter består av ett bassortiment samt ett tilläggsortiment. Bas- och tilläggsortimenten förhandlas och kvalitetssäkras av Apoteksgruppen centralt. Sortimentet förnyas kontinuerligt, inte minst genom utveckling av våra egna varumärken, såsom den miljömärkta produktgruppen ELW.

Utöver bassortimentet samt tilläggsortimentet kan varje egenföretagare inom Apoteksgruppen bredda sitt utbud genom att köpa in produkter i egen regi. Ägaren ansvarar då för förhandling med dessa leverantörer samt kvalitetssäkringen av produkterna baserad på Apoteksgruppens kvalitets- och miljökrav.

EGNA PRODUKTER MED OMTANKE

Apoteksgruppens utbud av egna produkter bygger på högt ställda kvalitetskrav. För att erbjuda fler prisvärda produkter som värnar om både hälsa och miljö utvecklar vi egna varumärken. Det finns ett prisvärt bassortiment under varumärket Apoteksgruppen samt hud- och hårvård och solskydd under varumärket ELW. Under 2013 lanserades även egna vitaminer och mineraler. Här ingår bland annat D-vitamin,

Handelsvaror svarar för cirka 11 procent av Apoteksgruppens försäljning och receptfria läkemedel för cirka nio procent.

C-vitamin, magnesium, kalcium, omega-3 samt multivitamin. Under året har också ansiktskrämer och en serie med parfymfria hårstylingprodukter lanserats.

ETT MILJÖVÄNLIGARE ALTERNATIV

Apoteksgruppens eget varumärke ELW innehåller miljöanpassad hud- och hårvård. Produkterna bygger på vårdande och miljöanpassade ingredienser, utan artificiella färgämnen eller kemiska konserveringsmedel såsom parabener. Vi strävar efter att få samtliga ELW-produkter Svanenmärkta, för att tydligt visa att de hör till de minst miljöbelastande produkterna i sin kategori. De oparfymade ELW-produkterna är i möjligaste mån även Svalanmärkta, vilket betyder att de rekommenderas av Astma- och Allergiförbundet.

Det Svanenmärkta sortimentet är Apoteksgruppens viktigaste bidrag till mer hållbar produktion och konsumtion. Omkring

två tredjedelar av ELW-produkterna och övriga egna varumärken är Svanenmärkta. Det motsvarar 2,9 (2,6) procent av vår totala omsättning av handelsvaror. Målsättningen är att fortsätta öka andelen produkter med märkningarna Svanen och Svalan.

EES

Apoteksgruppens kunder erbjuds säker och tillgänglig receptexpedition och kvalificerad rådgivning. För att främja bättre läkemedelsanvändning och förebygga läkemedelsrelaterade problem och onödigt lidande har Apoteksgruppen börjat använda tjänsten Elektroniskt expertstöd (EES) som tillhandahålls av eHälsomyndigheten. Våra farmaceuter använder EES för att kontrollera hur kundens förskrivna läkemedel samverkar. EES kan till exempel upptäcka mediciner med olämpliga doser, samma effekt eller läkemedel som inte bör tas tillsammans.

Vid årets slut hade EES använts av samtliga apotek. Den totala användningen av EES inom Apoteksgruppen har mångfaldigats under 2013. Vi är dock inte nöjda förän vi kan säkerställa rutinmässig användning i samband med receptexpedition.

PRIORITERADE OMRÅDEN

Under 2012 genomförde Apoteksgruppen en intressentdialog med egenföretagarna och företagsledningen. Hållbarhetsrelaterade krav på leverantörer, affäretik, miljöanpassade produkter och kundservice var de frågor som av gruppen ansågs vara de mest angelägna.

Under 2013 utvidgades intressentdialogen om hållbart företagande och inkluderade även kundklubbmedlemmar. Frågor kring vad som kännetecknar en ansvarsstagande aktör i vår bransch ställdes och resultatet av undersökningen visar att kunskap, kunnig personal, tillgänglighet och bemötande värderas högt. Det framgick att Apoteksgruppen ansågs leva upp till denna förväntan.

Inom ramen för ett brett hållbarhetsarbete har vi valt att fokusera på tre områden: Servicegrad, Elektroniskt Expertstöd (EES) samt miljömärkta produkter.

KRAV PÅ LEVERANTÖRERNA

Apoteksgruppens verksamhet bedrivs enbart i Sverige, som betraktas som ett lågriskland gällande miljö och socialt ansvar. Vårt inflytande på leverantörer och sortiment av läkemedel är genom den lagreglerade tillhandahållande skyldigheten avseende alla förordnade läkemedel starkt begränsat.

Innan ett läkemedel får säljas på apotek i Sverige måste det kontrolleras och godkännas av Läkemedelsverket. Apoteken har skyldighet att tillhandahålla alla förordnade läkemedel, enligt Lag (2002:160) om läkemedelsförmåner med mera. Därmed gör vi ingen ytterligare utvärdering av dessa läkemedel.

Apoteksgruppen ställer höga krav på leverantörer av handelsvaror. I vår miljöpolicy ingår att ställa krav på leverantörerna att aktivt arbeta för att minimera sin miljöpåverkan. Vår etikpolicy innefattar att

vi enbart samarbetar med handelsvaruleverantörer som kan redovisa hur de beaktar FNs barnkonvention och som iakttar god affärssed och motverkar korruption. Vidare ska Apoteksgruppens leverantörer ha fungerande kvalitetssystem samt redovisa hur de säkerställer kvaliteten hos eventuella underleverantörer. Leverantörerna åtar sig också att undergå kontroller av tillverkningen. Dessa krav ingår som en del i avtalen med våra partners.

Apoteksgruppen för en dialog med leverantörerna i anslutning till förändringar av sortimentet, bland annat med syfte att öka andelen miljömärkta produkter.

SAMARBETEN

Apoteksgruppen samarbetar med övriga apoteksaktörer bland annat när det gäller returavtal för läkemedel och åtgärder för att förhindra expedition av förfalskade recept.

Apoteksgruppen samarbetar även med frivillig- och intresseorganisationer för att främja hälsan och tillföra ytterligare värden för kunden. Vi stödjer Farmaceuter utan Gränser Sverige (FuG). Organisationen verkar för förbättrad läkemedelsförsörjning och -användning i låginkomstländer. FuG ingår i det internationella nätverket Pharmaciens Sans Frontières.

Apoteksgruppen är även medlem i FNs Global Compact.

VAD BETYDER MÄRKNINGARNA FÖR KOSMETIKA?

Miljömärkningen Svanen

- Minimalt innehåll av miljöfarliga ämnen
- Strikta krav på ingående ämnens nedbrytbarhet, giftighet och bioackumulerbarhet
- Produkter till barn ska vara parfymfria
- Reducerad användning av emballage

Läs mer på www.svanen.se

Astma- och Allergiförbundets märkning Svalan

- Ingen parfym
- Inga allergener
- Inga irriterande ämnen

Läs mer på www.astmaoallergiforbundet.se

PERSONLIG PRÄGEL OCH KORTA BESLUTSVÄGAR

Apoteksgruppen är en frivillig apotekskedja, där varje apotek ägs av egenföretagare.

Av de 150 apotek som övertogs från Apoteket AB i samband med omregleringen 2009 har 148 sålts till enskilda apoteksägare per den 31 december 2013. Apoteksgruppen har också utökats med 13 nyanslutna apotek, varav fem nyetablerades under 2013.

VAD STYR KUNDENS VAL AV APOTEK?

1

RECEPTFÖRSKRIVEN
MEDICIN FINNS
DÅ KUNDEN VILL
HA DEN

2

KUNNIG OCH
UTBILDAD
PERSONAL

3

ÖPPETTIDER
OCH
NÄRHET

KÄLLA: KUNDUNDERSÖKNINGARNA K2 OCH NEPA, 2013

I slutet av 2013 ägdes apoteken inom Apoteksgruppen av cirka 180 egenföretagare. Att egenföretagarna är fler än apoteken förklaras av att ett apotek kan ha fler än en ägare. En inte ovanlig kombination är att en farmaceut och en ekonom äger apotek ihop. Samtidigt finns det egenföretagare som äger fler än ett apotek.

OLIKA FÖRETAGARE

Medlemmarna i Apoteksgruppen har olika bakgrund – från apotekare och receptarier som har tagit chansen att bli sin egen till personer med erfarenhet från helt andra branscher. Några har köpt det apotek där de var anställda, en del kommer från läkemedelsindustrin och några har lång erfarenhet av apoteksverksamhet i andra länder.

PERSONLIG PRÄGEL

Flexibiliteten inom Apoteksgruppen innebär att egenföretagarna kan sätta sin personliga prägel på apoteket och att beslutsvägarna är korta. Mycket i Apoteksgruppen är gemensamt för alla apotek – exempelvis grafisk profil, marknadsföring, kampanjer och bassortiment – men ägarna har stor

frihet att profilera den egna verksamheten inom ramen för de gemensamma kärnverdena. Många apotek erbjuder tjänster som hemleverans av läkemedel, abonnemang, förbeställning och blodtrycksmätning.

LOKAL FÖRANKRING

Apoteksgruppens verksamhet har stark lokal förankring på mindre och medelstora orter – drygt 100 av kedjans 163 apotek finns utanför de tio största städerna inklusive förorter och kranskommuner. Medlemmarna har en stark känsla för sin ort, känner den väl och har ofta en personlig relation till kunderna. Resultatet blir starka och engagerade ägare och medarbetare som utvecklar sina apotek så att det verkligen upplevs som "det lokala apoteket" – personligt, tryggt och ett självklart val för kunden.

STORDRIFTSFÖRDELAR

I Apoteksgruppen kombineras kedjans stordriftsfördelar med entreprenörens drivkrafter. Vi erbjuder driftsstöd till anslutna egenföretagare via servicebolaget och apoteksägarna får genom

sitt medlemskap i Apoteksgruppen tillgång till gemensamt sortiment inklusive egna varumärken, ekonomi- och personalsystem, kvalitets- försäljnings- och etableringsstöd samt gemensam marknadsföring och IT-system.

Servicebolaget erbjuder också funktioner som affärsutveckling, kundtjänst, gemensam och individuell hemsida, intranät, samt informations- och utbildningsstöd. Genom att servicebolaget träffar avtal med leverantörer för hela gruppen behöver egenföretagarna inte själva förhandla med alla leverantörer.

MEDLEMSRÅD

Apoteksgruppens medlemmar kan genom ett medlemsråd informera om, initiera och driva gemensamma frågor. Ledamöterna i rådet väljs på det årliga medlemsmötet, där samtliga medlemmar i Apoteksgruppen har möjlighet att delta och rösta. Medlemsrådet är ett rådgivande organ som ska utgöra ett stöd för medlemmarna vad gäller information och rådgivning och verka för goda kontakter dem emellan och med serviceorganisationen.

Genom att Apoteksgruppens apotek drivs av egenföretagare är flexibiliteten stor vilket innebär att det finns utrymme för lokala initiativ.

NU MÖTER VI KUNDERNA UTE PÅ GOLVET

LYHÖRDHET OCH HÖGT STÄLLDA KRAV

God förståelse för de krav som ställs på Apoteksgruppen samt förmågan att balansera och agera på dessa insikter, är viktigt för vår framgång. De viktigaste intressenterna är konsumenterna, egenföretagarna som driver apoteken samt ägaren svenska staten.

Ägaren förväntar sig att Apoteksgruppen ska vara ett föredöme och arbeta strategiskt med hållbart företagande. På ett övergripande plan är statens prioriterade frågor miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorrupktion och affärsetik samt jämställdhet och mångfald. Apoteksgruppen är medlem i Sveriges Apoteksörening och deltar i Regeringskansliets seminarier om hållbart företagande.

Egenföretagarna vill att krav ställs på leverantörer, att en hög gemensam standard för affärsetik säkerställs samt att försäkringar för ett starkt kunderbjudande skapas med fokus på miljöanpassade produkter och service. Våra affärscoacher, som fungerar som en viktig länk mellan serviceorganisationen och apoteken, är centrala för den löpande dialogen med egenföretagarna. Vi undersöker regelbundet hur egenföretagarna ser på serviceorganisationen. Resultatet uttrycks i ett nöjd ägar-index (NÄI). Den senaste mätningen gjordes hösten 2013 och visade att en ökande andel ägare är mycket nöjda med serviceorganisationens utbud av tjänster och att de använder tillgängliga stödfunktioner regelbundet.

Christina Norrby, Per Norrby och Birgitta Hjerthén.

Apotek Visborg, Visby

Ägare: Birgitta Hjerthén, Per Norrby och Christina Norrby
Antal anställda: Tre

– Den nya apoteksmarknaden har förändrat vårt sätt att arbeta. Tidigare väntade vi på kunderna bakom disken, nu möter vi dem ute på golvet och diskuterar deras behov.

Det berättar Birgitta Hjerthén och Christina Norrby som tillsammans med Per Norrby äger apoteket Visborg i Visby. De startade sitt apotek 2012 och gick med i Apoteksgruppen 2013. De ser många fördelar med detta, till exempel att kunna erbjuda kunderna en kundklubb och attraktiva kampanjerbjudanden.

NYA KRAV

Birgitta och Christina menar att förändringarna på apoteksmarknaden också ställer nya krav på dem som arbetar på

apoteket. De har till exempel lärt sig mycket om nya egenvårdsprodukter eftersom sortimentet har breddats.

– Kunderna är också oerhört miljömedvetna, framförallt när det gäller andra produkter än läkemedel, till exempel krämer. Det händer att vi inte kan svara direkt på alla frågor, och då är det viktigt att vi återkommer med svar.

OMTÄNKSAMHET OCH KUNSKAP

Birgitta och Christina understryker att apotekens viktigaste uppgift fortfarande är att hjälpa receptkunder men att den rollen går att förena med att sälja även andra produkter. Genom att visa omtänksamhet kan de utnyttja sina farmaceutiska kunskaper för att hjälpa kunden.

– Vi kan till exempel rekommendera en kund ett preparat mot muntorrhet om det är en bieffekt av ett receptbelagt läkemedel.

MILJÖTÄNK I SORTIMENT OCH VERKSAMHET

Sett till hela vår värdekedja är det framförallt framställning och konsumtion av läkemedel samt transporter och resor som belastar miljön. Vi minskar miljöpåverkan i den egna verksamheten och förväntar oss att leverantörerna ska göra detsamma. Apoteksgruppens viktigaste bidrag till en bättre miljö är miljömärkta produkter, bland annat under det egna varumärket ELW.

ELW är Apoteksgruppens eget varumärke för miljöanpassad hud- och hårvård. De flesta ELW-produkter är Svanenmärkta, vilket innebär att de hör till de minst miljöbelastande i sin kategori.

MINSKAD MILJÖ- PÅVERKAN FRÅN LÄKEMEDEL

Apoteksgruppens apotek är liksom övriga apotek i Sverige skyldiga att tillhandahålla samtliga förordnade läkemedel och förmånsberättigade varor. Därmed saknar vi möjlighet att direkt påverka miljöanpassning och andra frågor som hör läkemedelsframställning och transport till.

Det vi däremot kan göra är att hjälpa kunderna att använda läkemedel på rätt sätt. Apoteken informerar också om vikten av att lämna in oanvända läkemedel för destruktions, så att aktiva ämnen inte kommer ut i naturen. Därför erbjuder vi de enskilda kunderna en särskild påse för inlämning av läkemedelsavfall till apoteken. Det finns även en tjänst för hantering av oanvända läkemedel för vårdhem och liknande boenden.

Inom ramen för branschorganisationen sker även ett samarbete med MistraPharma när det gäller insamling av allmänhetens kasserade läkemedel. Mistra Pharma är ett svenskt forskningsprogram som syftar till att identifiera och minska miljörisiker orsakade av humanläkemedel. Forskningen bedrivs i samarbete mellan sex stora högskolor i Sverige.

MILJÖVÄNLIGARE SORTIMENT

Apoteksgruppen erbjuder miljöanpassad hud- och hårvård under det egna varumärket

ELW. Dessa produkter är Svanenmärkta och hör därmed till de minst miljöbelastande i sin kategori. Det Svanenmärkta sortimentet är Apoteksgruppens viktigaste bidrag till mer hållbar produktion och konsumtion. Utöver miljömärkningen, strävar vi efter att få de oparfymade produkterna rekommenderade av Astma- och Allergiförbundet. Läs mer om miljömärkta produkter på sidorna 15 och 17.

KRAV PÅ LEVERANTÖRER

Höga kvalitets- och miljökrav ställs på leverantörerna till det sortiment vi själva kan påverka. Leverantörerna av handelsvaror ska redovisa miljöpåverkan från produkter och förpackningar. I den mån det är möjligt premierar vi lokala leverantörer med korta transportvägar. Kraven inom miljö och andra områden följs upp genom att leverantörerna lämnar en självdeklaration. Vi gör även platsbesök.

Ett exempel på vårt arbete för att minska miljöpåverkan är Apoteksgruppens nya kundkassar som introducerades 2013. Plastpåsar är gjorda av biologiskt nedbrytbart material vilket innebär att när plasten reagerar med mikroorganismer, fukt och syre så bryts den ned inom 12–24 månader.

EGEN VERKSAMHET

Även servicebolaget strävar efter att ständigt minska miljöpåverkan från den egna verksamheten. Bolagets miljöpolicy anger inriktningen för

Vi breddar löpande
vårt sortiment av
bland annat vitaminer
och mineraler under
vårt eget varumärke
"Apoteksgruppen".

arbetet. Årets flytt till nya moderna lokaler skapade försäkringar för ökad resurseffektivitet och minskad miljöpåverkan. Vi ser för närvarande över möjligheten att teckna ett så kallat grönt hyresavtal med vår hyresvärd. Gröna hyresavtal specificerar vad fastighetsägaren och hyresgästen kan göra för att minska lokalens miljöbelastning. Det kan till exempel handla om energieffektivisering, materialval och avfallshantering.

Inom servicebolaget spar vi energi och andra resurser genom att i möjligaste mån använda energisnåla produkter och lösningar. Vi går successivt över till digitala kundutskick och använder elektronisk arkivering. Apoteksgruppen har avtal med ett Svanenmärkt tryckeri för tryck och distribution av gruppens huvudsakliga marknadsföringsmaterial. Apoteksgruppens riktlinjer

rekommenderar miljöbilar och kollektiva transportmedel för tjänsteresor. Vi ersätter om möjligt resor med telefonkonferenser för att spara tid och miljö. Apoteksgruppens ansvar för hållbart företagande beskrivs på vår hemsida, www.apoteksgruppen.se.

KVALIFICERAT STÖD I ROLLEN SOM ARBETSGIVARE

Servicebolaget har till uppgift att stödja egenföretagarna, så att de kan möta kundernas behov och driva sina verksamheter på bästa sätt. Här ingår stöd i rollen som arbetsgivare till apotekens drygt 850 anställda. Servicebolaget, Apoteksgruppen i Sverige AB, har omkring 50 medarbetare.

Medarbetarnas gedigna kompetens och förmåga är avgörande för Apoteksgruppens gemensamma framgång.

Genom Apoteksgruppen erbjuds medarbetare i apoteken kompetensutveckling inom framförallt egenvård och farmaci.

VERKTYG FÖR EGENFÖRETAGARNA

Servicebolagets medarbetare ger kvalificerat stöd och service till kedjans apoteksägare, apotekschefer och apotekspersonal. Medarbetarnas gedigna kompetens och möjlighet att utvecklas är avgörande för Apoteksgruppens gemensamma framgång.

Att vara arbetsgivare inom ramen för Apoteksgruppen är förenat med stort ansvar – apoteksbolagen skall vara anslutna till kollektivavtal. Samtidigt finns gott om utrymme för egna initiativ. Apoteksägarna kan erbjuda sina medarbetare en arbetsmiljö som går längre än lagar och avtal kräver. Serviceorganisationen erbjuder egenföretagarna olika verktyg för att göra apoteken till attraktiva arbetsplatser bestående av processbeskrivningar för arbetsmiljöarbete, rekrytering, medarbetarsamtal och lönerrevision.

HÄR FINNS JOBBEN

Efterfrågan på medarbetare med rätt kvalifikationer är stor redan idag och kommer att öka i takt med stora pensionsavgångar de närmaste åren. Apoteksgruppen agerar på två fronter när det gäller kompetensförsörjning. Vi samarbetar med Sveriges Apoteksförning och andra apoteksaktörer för att fler ska välja farmaceutiska utbildningar och yrken, samtidigt som vi satsar på att stärka Apoteksgruppens attraktivitet som arbetsgivare.

FARMACEUTUTBILDNINGARNA LOCKAR FLER

Under 2013 deltog vi i flera aktiviteter på branschnivå. Sveriges Apoteksförning deltog i Sacos studentmessa, förde dialog med arbetsförmedlingar och skolor runt om i landet samt fortsatte samarbetet med Framtidsvalet, som förmedlar information om utbildningar och yrkesval. De gemensamma insatserna börjar ge resultat – antalet sökanden till apotekar- och receptarieprogrammen ökar, vilket bådär gott för apoteksbranschen.

ATTRAKTIV KARRIÄR I APOTEKSGRUPPEN

Apoteksgruppen har något unikt att erbjuda den som vill kombinera kompetens inom läkemedel/farmakologi med kundservice, egna initiativ och entreprenörskap. Detta budskap förmedlas vid deltagande på arbetsmarknadsdagar såsom ALARM och Pharmada, engagemang i aktiviteter på samtliga universitet och högskolor med farmaceutiska utbildningar samt genom annonsering digitalt och i tryckta medier. Vi genomför också regelbundet lokala evenemang tillsammans med enskilda apoteksägare. Apoteken tar även emot praktikanter från högskolor och yrkesinriktade eftergymnasiala utbildningar.

SATSNING PÅ LEDARUTVECKLING

Apoteksgruppen erbjuder egenföretagarna ledar- och kompetensutveckling. Syftet är

att vägleda ägarna att genom gott ledar- och affärsmannaskap driva en verksamhet med nöjda kunder och stolta medarbetare.

Under 2013 fortsatte satsningen på utbildning i affärsmannaskap. Inledningsvis gick vi igenom vad som krävs för att driva en framgångsrik affärsverksamhet. Årets fokus var ekonomi, branschspecifika nyckeltal och lönsamhet. Utbildningen fortsätter 2014, med inriktning mot ledarskap och kommunikation.

KOMPETENS OCH KARRIÄR

Apotekare, receptarier och apotekstekniker har många och omväxlande arbetsuppgifter, och inom Apoteksgruppen finns goda möjligheter att bygga en bred kompetens. Vår platta organisation gör att var och en kan påverka och kanske själv bli delägare i ett apotek.

Apoteksgruppen erbjuder medarbetarna kontinuerlig kompetensutveckling, framförallt inom farmaci och egenvård samt lagerstyrning. Utbildningarna ges ofta som e-kurser, i samarbete med Läkemedelsakademien och Edudoc. Temadagar för läkemedelsansvariga farmaceuter planeras för 2014.

Givet de många förändringarna som branschen varit med om sedan omregleringen har utveckling blivit en del av vardagen, med nya rutiner, processer och system.

Serviceorganisationens medarbetare kompetensutvecklas utifrån individuella

behov och de krav som gäller i befintliga och framtida roller. Utbildningsbehovet fastställs i samband med genomförda medarbetarsamtal.

HÄLSAN I FRÄMSTA RUMMET

Vi lever som vi lär – Apoteksgruppens vision, din lokala hälsopartner, ska genomsyra vår relation till medarbetarna. Serviceorganisationen erbjuder medarbetarna hälsoundersökningar och friskvårdsbidrag. Merparten av medarbetarna utnyttjar detta bidrag.

Sjukfrånvaron i serviceorganisationen uppgick till 2,0 (2,3) procent. Inga arbets-skador inträffade under året.

UTVECKLANDE DAG

Hösten 2013 samlade vi 550 egenföretagare och medarbetare från hela Apoteksgruppen för en utvecklingsdag med fokus på vår vision, värderingar, kundmötet och konceptet Hälsokällan. Syftet var bland annat att belysa förändringarna inom apoteksbranschen, Apoteksgruppens vision och roll samt vad kunderna förväntar sig av oss. En teatergrupp iscensatte olika kundmöten, kundundersökningar presenterades och konceptet Hälsokällan introducerades.

DIALOG MED MEDARBETARNA

Som ett komplement till samtalet i vardagen genomför vi medarbetarundersökningar inom serviceorganisationen. Mätningen 2013 visade på en hög energinivå och att 92 procent av medarbetarna upplever arbetet som meningsfullt och 90 procent upplever arbetsklimatet positivt och känner stolthet över Apoteksgruppen. Resultatet kommer att ligga till grund för medarbetarsamtal och handlingsplaner. Vi kommer att förtydliga kopplingen mellan bolagets och varje medarbetares målsättningar.

Samtliga medarbetare inom Apoteksgruppen, utom vd, omfattas av kollektivavtal. Företaget tillämpar de varselregler avseende betydande förändringar i verksamheten som gäller enligt lag.

Inom serviceorganisationen finns en skyddskommitté som har till syfte att tillsammans med medarbetarna förbättra arbetsmiljön. Under året gjorde kommittén en översyn av arbetsmiljön och vidtog flera åtgärder. Flera medarbetare genomgick en kurs i hjärt-lungräddning. Under 2014 kommer skyddskommittén att fokusera på brandskydd och krissituationer.

MÅNGFALD SOM STYRKA

I likhet med våra kunder representerar ägare och medarbetare inom Apoteksgruppen mångfald i kön, ålder och bakgrund. Serviceorganisationen består av 36 kvinnor och 15 män, styrelsen av tre kvinnor och tre män och ledningsgruppen av fyra kvinnor och fyra män.

Vi eftersträvar att alla medarbetare ska behandlas likvärdigt och respektfullt. I vår policy för jämställdhet och mångfald ingår att diskriminering på grund av ålder, kön, etnicitet samt könsöverskridande identitet ej får förekomma.

Vi arbetar med individuell lönesättning samtidigt som lönediskriminering på grund av till exempel kön eller ålder inte får förekomma. En analys genomförs varje år för att upptäcka eventuella avvikelser från dessa principer.

DEN CENTRALA SERVICEORGANISATIONEN INOM APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE AB

Anställningsformer	Antal	Andel,%
Tillsvidareanställning	49	96
Visstidsanställning	2	4
Totalt anställda	51	100

Arbets-tid	Antal	Andel,%
Heltidsarbetande		
– varav kvinnor 35, män 15	50	98
Totalt anställda	51	100

Åldersintervall	Antal	Andel,%
–29	5	10
30–49	31	61
50–	15	29
Totalt anställda	51	100

Personalomsättning	Antal
Har slutat under året ¹⁾	6
Har börjat under året ¹⁾	7
1 jan 2013, totalt	54
31 dec 2013, totalt	49
Genomsnitt anställda under året	51,5
Omsättning ¹⁾	12,2%

¹⁾ Tillsvidareanställda.

Sjukfrånvaro	2,0%
---------------------	-------------

FISKARTÖS VÄNDE HEMÅT FÖR ATT STARTA EGET

Apoteket Kaprifolen,
Öckerö

Ägare: Ingela Samuelsson
Antal anställda: Fem

Ingela Samuelsson är tillbaka på Öckerö i Göteborgs skärgård, där hon som 17-åring började sin yrkesbana på Apoteket Kaprifolen. Så småningom vidareutbildade hon sig till receptarie och 1990 sökte hon sig till fastlandet för jobb som bland annat IT-pedagog inom Apoteket AB och för att driva utvecklingen av e-recept.

SÅG SIN CHANS

När apoteksmarknaden omreglerades såg Ingela sin chans att driva eget. Det blev budgivning på gamla arbetsplatsen Apoteket Kaprifolen – det enda apotek hon var intresserad av – och sommaren 2010 öppnade apoteket i Ingelas regi. Att hon är nöjd med beslutet att bli egen går inte att ta miste på.

– Det är "görskoj" att driva eget! Jag behöver inte fråga utan fattar egna beslut. Nu jobbar jag under eget ansvar – det är ett helt annat tänk, menar Ingela.

TUFFT I BÖRJAN

Men den första tiden som egenföretagare var tuff. Ingela berättar att hon jobbade runt 60 timmar i veckan och det fanns mycket att hugga tag i direkt. Ekonomin var klurig att sätta sig in i och Ingela tog hjälp av Apoteksgruppens serviceorganisation för att få bättre förståelse. Ingela lär inte bli redovisningsekonom, men verklighetens plus och minus har hon stenkoll på.

PROFFSIG SERVICE

Ingela vill att kunderna ska få snabb och proffsig service, samtidigt som hennes apotek gärna får upplevas som familjärt. Hon är öppen för nya idéer – som svar på önskemål från kunderna har hon bredat sortimentet med bland annat kosmetika och sexhjälpmedel. Dessutom hjälper Apoteket Kaprifolen traktens fiskare med skeppsapoteken; fiskebåtarnas medicinlådor måste ses över och fyllas på från tid till annan.

Utan kunder, ingen verksamhet – det är givet. Men Ingela menar att framgången börjar med personalen.

MÖTET MED KUND

– Vi är ett jättegött gäng – jag har fem medarbetare, från 35 till 59 år gamla, och alla bor här på Öckerö. Jag tror på att låta medarbetarna fatta egna beslut. Det är också viktigt att jag möter kunderna, så pappersarbetet sköter jag på morgonen. Här hjälps vi åt, vi är som en stor familj, avslutar hon.

ÅRS- OCH HÅLLBARHETS- REDOVISNING FÖR APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE HOLDING AB

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE INKLUSIVE – BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT	29 35
FINANSIELLA RAPPORTER	39
FLERÅRSÖVERSIKT	47
NOTER	48
VINSTDISPOSITION	59
REVISIONSBERÄTTELSE	60
STYRELSE	62
LEDNING	63
GRI-INDEX	64
BESTYRKANDERAPPORT – HÅLLBARHETS- REDOVISNINGEN	67

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, org nr 556481-5966, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2013.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER 2013

- Under 2013 har 14 enskilda apotek sålts och överlämnats till nya apoteksägare.
- 5 nya apotek och en filial har anslutits till kedjan.
- 3 apotek har förvärvats under året som gått.

BAKGRUND

I början av 2009 lämnade regeringen en proposition till riksdagen avseende en omreglering av apoteksmarknaden med bland annat innehållet att:

- Apoteksmarknaden skulle omregleras och Apoteket ABs ensamrätt att sälja läkemedel skulle upphöra.
- Tillstånd skulle krävas för att bedriva detaljhandel med läkemedel.
- Apotekens Service AB skulle ta över ansvaret för IT-infrastrukturen.
- Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket skulle bestämma öppenvårdsapotekens inköps- och försäljningspris för subventionerade läkemedel.
- Läkemedelsverket skulle vara tillståndsgivande och övervakande myndighet.

Regeringens bedömning var att det inom denna ram skulle ges utrymme för ett statligt småföretagarbolag som skulle kunna ha enskilda entreprenörer som delägare. Propositionen beslutades av riksdagen den 29 april 2009 och den nya lagstiftningen trädde i kraft den 1 juli 2009.

UPPDRAG

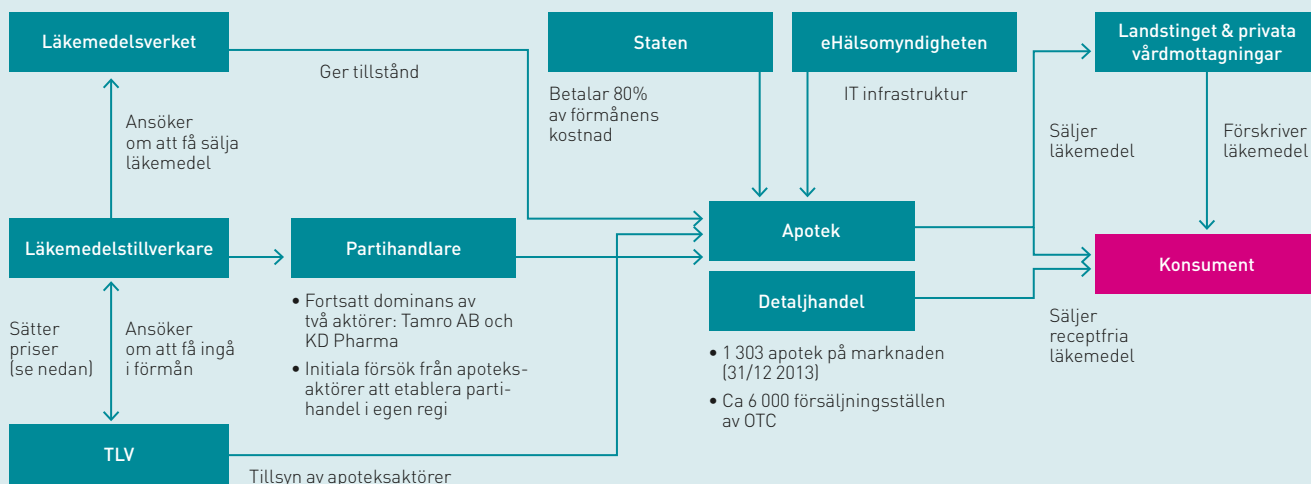
Apoteksgruppens uppdrag är att möjliggöra småföretagande på apoteksmarknaden genom att erbjuda administrativa tjänster till de anslutna medlemmarna genom en serviceorganisation som stödjer apoteksägarnas drift av apoteken.

I samband med omregleringen av apoteksmarknaden under 2009 beslutades att Apoteket Omstrukturering AB, numera Apoteksgruppen i Sverige Holding AB, skulle få ansvar för att inrätta en småföretagarlösning. För detta ändamål överfördes 150 apotek från Apoteket AB till Apoteksgruppen i Sverige AB. Försäljningsprocessen av de 150 apoteken inleddes under 2009 och Apoteksgruppen överlät det första apoteket till nya ägare den 4 juni 2010. Endast ett apotek är till försäljning per den sista december 2013.

Apoteksgruppen har byggt upp en kedja med 163 apotek per den 31 december 2013. Den centrala organisationen har byggts upp för att ge medlemmarna stöd med inköp, sortiment, marknadsföring, IT-system, försäljning och kvalitet samt ekonomi och personalfrågor.

APOTEKSMARKNADEN – STATENS OCH MYNDIGHETERNAS ROLL

(UTDRAG UR RAPPORT FRÅN KPMG, AVICENNA)

Lagen reglerar genom Läkemedelsverket de krav som ställs för att bli tilldelad ett apotekstillstånd. Tandvård- och läkemedelsförmånsverket (TLV) fastställer handelsmarginaler och styr därigenom apotekens prissättning på förskrivna läkemedel och förbrukningsartiklar som ingår i högkostnadsskyddet. TLV kontrollerar även att det billigaste läkemedlet erbjuds kunderna.

ÄGANDET AV APOTEKSGRUPPEN

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB ägs av svenska staten. Bolaget äger Apoteksgruppen i Sverige AB, som är serviceorganisationen för de 163 apoteken som är anslutna till Apoteksgruppen. Apoteksgruppen i Sverige Holding AB äger också Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB. Bolaget bildades i syfte att genom förlagslån delfinansiera förvärv av enskilda apotek från Apoteksgruppen. Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB äger även 1% i respektive apoteksbolag.

APOTEKSMARKNADEN

Marknadsförutsättningar

Apoteksbranschen omsatte 2013 32,4 miljarder kronor. De receptförskrivna läkemedlen utgör 77 procent av apotekens omsättning. Omsättningen i detta sortiment har de senaste två åren minskat med 1–2 procent per år. Närmaste åren förväntas omsättningen minska med ytterligare 800 miljoner kronor som ett resultat av den uppgörelse om prissänkningar som regeringen gjorde i september 2013 med läkemedelsföretagens branschorganisation LIF.

Handelsvaror och receptfria läkemedel utgör 12 respektive 11 procent av omsättningen. Inom handelsvaror sker viss tillväxt, framförallt på nyetablerade apotek. Apotekens försäljningsvolym av receptfria läkemedel har minskat med 25 procent de senaste åren eftersom övrig detaljhandel sedan 2009 får sälja ett urval av det receptfria sortimentet. Sammantaget växer inte försäljningen av receptfritt.

Apoteksmarknaden är, till skillnad från övrig detaljhandel, reglerad vad gäller prissättning, marginaler, partihandel, generikautbyte, kredittider, lokalutformning samt kompetenskrav på personal och IT-system. Detta innebär bland annat begränsade möjligheter att kompensera minskade volymer genom att höja marginalen eller genom att skära ned på personalkostnader eller IT-kostnader.

Antal apotek och marknadsandel

I slutet av året uppgick antalet apotek i Sverige till 1 303, vilket är 374 apotek fler (+40%) sedan omregleringen inleddes. Etableringstakten har varit betydligt snabbare än förväntat. Flera analyser pekar på att apoteksmarknaden nu är mättad och att vissa lokala marknader till och med är överetablerade. Under 2013 har nyetableringarna bromsat in genom att endast 29 apotek nyöppnades.

Idag finns sex stora och mellanstora apoteksaktörer på den svenska marknaden. Drygt ett 20-tal apotek är helt fristående. Per 31 december 2013 var Apoteksgruppen mätt i omsättning den fjärde största aktören på den svenska apoteksmarknaden, med en marknadsandel på cirka 10 procent. Varje apotek inom Apoteksgruppen ägs av lokala entreprenörer vilket gör vår position unik i en marknad som präglas av integrerade kedjor.

Apoteken har ökat sin service och tillgänglighet

Ett av målen med omregleringen var att öka servicen till kunderna genom en större tillgänglighet, både i antal apotek och längre öppettider. Nya apotek har öppnat över hela landet, även där det aldrig tidigare funnits apotek. Apotekstätheten har gått från 10 000 invånare per apotek till cirka 7 400 invånare per apotek. Snittet i Europa ligger på 4 000. Slutligen har öppethållandet gått från i genomsnitt 42 till 53 timmar per vecka och apotek.

Läs mer om marknaden på sidorna 6–9.

FÖRSÄLJNINGEN AV APOTEK

För varje apotek som säljs av Apoteksgruppen i Sverige AB fastställs ett referenspris, det vill säga marknadspris, baserat på faktorer som apotekets storlek, lönsamhet, läge och risk samt inredningskvalitet. Referenspriset utgör ett lägsta försäljningspris samt underlag för den belåning som banker och Apoteksgruppen erbjuder köparna.

De apotek som är till salu presenteras på Apoteksgruppens hemsidan under rubriken "Eget apotek". Den mer detaljerade informationen om dessa apotek är samlad i en databas som är tillgänglig för potentiella köpare som anmält intresse och genomgått en prövning av kreditvärdighet i enlighet med Läkemedelsverkets krav. Köpare har även möjlighet att skicka in frågor om det apotek som de är intresserade av att förvärva, för att få bästa möjliga beslutsunderlag.

Om det inkommer flera bud på ett apotek startar en öppen budgivning bland intressenterna där apoteket säljs till högstbjudande. Bolagets kredit- och medlemskommitté tar beslut om godkännande om medlemskap och eventuell finansiering via Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB. Dessa beslut bekräftas därefter av bolagets styrelse. Köparen träffar också personalen på det apotek som de är intresserade av att förvärva. När Läkemedelsverket har givit sitt tillstånd tillträder den nya ägaren och ingår då avtal med Apoteksgruppen. Avtalen reglerar medlemskapet samt de tjänster som finns tillgängliga och har som målsättning att ge apoteksägaren bästa möjliga förutsättningar att driva sin verksamhet.

FÖR EGENFÖRETAGARE

Genom att samlas i en och samma medlemsorganisation bildar apoteken i Apoteksgruppen en stark aktör på apoteksmarknaden. Bland ägarna finns både farmaceuter och entreprenörer från andra branscher. Apoteksgruppen ska möjliggöra egenföretagande inom apoteksbranschen för mindre aktörer och tillämpar därför en begränsning som innebär att en köpare får förvärva apotek med en sammanlagd omsättning på upp till 100 miljoner kronor i årsomsättning. För att denna begränsning ska finnas kvar framledes kommer den som vill sälja sitt apotek endast att kunna sälja det till någon som uppfyller dessa omsättningskrav och som är godkänd som medlem av Apoteksgruppen. Det finns också möjlighet att ansluta nya apotek samtidigt som Apoteksgruppen ger stöd till medlemmar som vill etablera nya apotek.

ANSVARSFULLT FÖRETAGANDE FÖR EN HÅLLBAR UTVECKLING

Apoteksgruppens insatser inom hållbarhet fokuseras kring produkter, miljö och medarbetare. Arbetet präglas av visionen att vara den lokala hälsopartnern. Detta sker genom att erbjuda kunder en god service kännetecknad av tillgänglighet, god kvalitet, prisvärda produkter, hög kompetens och rådgivning. Kunderna ska också kunna ta del av andra hälsojänster som vaccinering, hemleverans och abonnemang av läkemedel. I utvecklingen av egna varumärken och övriga sortimentet är miljöhänsyn viktigt, varför Apoteksgruppen satsar på att alla egna produkter ska uppfylla kraven för Svanenmärkning. De parfymfria produkterna ska också uppfylla kravet för märkningen "Rekommenderas av Astma- och Allergiförbundet". Apoteken tar emot läkemedelsavfall från konsumenter och erbjuder hantering av läkemedelsavfall för näringsidkare.

Apoteksgruppens miljöpolicy innebär ett åtagande att ständigt förbättra miljöarbetet genom att minimera den egna miljöbelastningen, ställa krav på leverantörer att minska miljöpåverkan samt att uppfylla gällande miljölagstiftning.

Apoteksgruppen arbetar med kompetensprogram för att stödja apoteksägarna i utvecklingen av sin verksamhet, och för att stödja dem i rollen som arbetsgivare.

LEDNINGSSYSTEM

Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs styrelse har antagit policyer för medlems-, kredit- och finansfrågor, kvalitet, miljö, etik, jämställdhet och mångfald, personal, kommunikation och IT. Utöver policyer finns ett ledningssystem i form av riktlinjer och rutiner som ska vägleda och säkerställa att apoteken följer rådande regleringar och erbjuder produkter och service av hög kvalitet.

REGLERING OCH EGENKONTROLL

Policyer, riktlinjer och rutiner utgör tillsammans Apoteksgruppens ledningssystem och egenkontrollprogram. Rutinerna baseras på nationella regelverk och internationellt vedertagen Good Pharmacy Practice (GPP).

Ett öppenvårdsapotek ska enligt lag ha tillstånd från Läkemedelsverket. Apoteksverksamheten regleras av olika författningar och regleringar, vilka omfattar bland annat lagen om handel med läkemedel, läkemedelsförmånen, handelsmarginal, prissättning av utbytbara läkemedel och livsmedelslagen.

Utifrån lagen om handel med läkemedel ska den som har tillstånd att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument utöva särskild kontroll (egenkontroll) över detaljhandeln och hanteringen i övrigt och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Som en del av Apoteksgruppens egenkontroll genomförs egeninspektion minst en gång per år. Vid egeninspektionen tillses att verksamheten efterlever de krav som gäller för apoteksverksamhet, vilket dokumenteras. Apoteksgruppens egenkontrollprogram är ett komplement till den tillsyn som bedrivs av Läkemedelsverket, IVO (Inspektionen för Vård och Omsorg), TLV och Livsmedelsverket.

SYSTEMSTÖD LÄKEMEDEL

Elektroniskt expertstöd (EES) som är ett stöd för farmaceuterna i de dagliga arbetsuppgifterna på apoteket. EES syftar till att främja en bättre läkemedelsanvändning och förebygga läkemedelsrelaterade problem, öka patientsäkerheten genom att kontrollera hur förskrivna läkemedel samverkar, upptäcka olämpliga doser eller läkemedel som inte bör tas tillsammans. EES är en tjänst som erbjuds av eHälsomyndigheten (se nedan).

Apoteksgruppen har under året installerat Easit som är ett datorbaserat system för registrering och uppföljning av avvikelser och incidenter relaterade till receptexpeditioner. Systemet styr att hanteringen sker i enlighet med de regelverk som krävs avseende dokumentation, spårbarhet, test och validering.

eHÄLSOMYNDIGHETEN (fd Apotekens Service AB)

Det finns flera omfattande databaser, register och annan IT-infrastruktur som samtliga öppenvårdsapotek måste ha tillgång till för att kunna bedriva sin verksamhet. eHälsomyndigheten ansluter godkända öppenvårdsapotek till dessa infrastrukturtjänster och ombesörjer också landstingens betalning av det så kallade högkostnadsskyddet för apotekskunder till apoteken. Apoteken finansierar eHälsomyndigheten genom att erlägga för närvarande 2,10 kronor per receptorderrad i avgift.

MEDARBETARE

Serviceorganisationen har 51 medarbetare, som stöttar Apoteksgruppens egenföretagare. Totalt för hela kedjan arbetar drygt 900 personer, varav ca 180 är apoteksägare. När det gäller medarbetare är det serviceorganisationens fokus att tillhandahålla ramverk, riktlinjer och verktyg för att stödja entreprenörerna i rollen som arbetsgivare och ledare. Dessutom leder och koordinerar serviceorganisationen marknadsföringen av Apoteksgruppen som potentiell arbetsgivare.

Kontinuerlig kompetensutveckling

Apoteksgruppen värnar om möjligheten till kontinuerlig kompetensutveckling. Med de stora förändringar som har präglat branschen har kompetensutveckling blivit en del av apotekspersonalens vardag. Serviceorganisationen förhandlar utbildningsavtal inom områdena farmaci och egenvård. Inom dessa områden samarbetar Apoteksgruppen med Läkemedelsakademien och företaget Edudoc. Under 2013 fortsatte satsningen på utbildning i affärsmannaskap i egen regi. Årets fokus var ekonomi, branschspecifika nyckeltal och lönsamhet. Utbildningen kommer att fortsätta under

2014, med inriktning på ledarskap och kommunikation. Serviceorganisationen genomförde även flera andra utbildningsinsatser, bland annat temadagar om egenvård samt lagerutbildning. Temadagar för läkemedelsansvariga farmaceuter planeras för 2014.

Satsning på hälsa och friskvård

Serviceorganisationen har en skyddskommitté för att förbättra arbetsmiljön. Under året gjorde kommittén en översyn av arbetsmiljön, tog fram en handlingsplan och vidtog flera åtgärder. Arbetsmiljön förbättrades avsevärt i och med att serviceorganisationen flyttade till nya moderna lokaler.

Läs mer om medarbetare på sidorna 24–26.

LEVERANTÖRER

En viktig del i arbetet för en hållbar utveckling är att säkerställa goda förhållanden hos samarbetspartners. Apoteksgruppen begär därför att leverantörer ska ha kvalitetssystem som också inkluderar beskrivning av kontroll av underleverantörer.

Läs mer på sidan 17.

MILJÖ

Apoteken har arbetat med miljöfrågor under många år. De mest miljöpåverkande delarna i värdekedjan är utsläpp av miljöbelastande ämnen från produktion och konsumtion av läkemedel samt utsläpp av växthusgaser från transporter och resor. Apoteken erbjuder en tjänst avseende omhändertagande av läkemedelsavfall från näringsidkare och kommuner, samt tar emot läkemedel för destruktion från allmänheten. Under året har Apoteksgruppen fortsatt satsningen på egna märkesvaror som uppfyller kraven för Svanenmärkning.

Läs mer om miljö på sidorna 22–23.

APOTEKSGRUPPEN I SVERIGE FÖRVALTNING AB

Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning förvaltar koncernens utlåning till de enskilda apoteksköparna. En av styrelsen utsedd Kredit- och Medlemskommitté beslutar om medlemsfrågor, kreditgivning samt medlemsansökningar och anslutningar av nya apotek. Regelverket för detta är av styrelsen fastställt i en kredit- och medlemspolicy samt en kredit- och medlemsinstruktion.

Den totala utlåningen uppgick per den 31 december 2013 till 151,2 (187,8) miljoner kronor. Under 2013 har amorteringar gjorts med 61,0 (55,8) miljoner kronor. En nedskrivning på 2,4 miljoner kronor har belastat resultatet under första kvartalet. Detta avser befarade kundförluster avseende förlagslån till enskilda apoteksbolag som ingår i kedjan. Utlåningen i varje enskilt fall uppgår maximalt till 40 procent av det av Apoteksgruppen fastställda referenspriset och ligger förmånsmässigt direkt efter eventuella banklån. Lånet ska vara slutamorterat maximalt 5 år efter att det ursprungliga banklånet slutamorterats. Detta sker normalt efter 5 år. Apoteksgruppen Förvaltning tillämpar marknadsmässig räntesättning som utgår från bas 90 dagar Stibor.

Bolaget lånade i genomsnitt ut 32,2 procent av slutlig köpeskilling i de förvärv som avslutades under 2013. Vid försäljningen av apotek förvärvar egenföretagen 99 procent av aktierna i respektive apoteksbolag medan bolaget förvärvar B-aktier utgörande 1 procent av respektive apoteksbolag. Säljare är Apoteksgruppen i Sverige AB.

EKONOMISKA RESULTATINDIKATORER

Koncernen (miljoner kronor)		
Komponent	2013	2012
Direkt tillskapat ekonomiskt värde		
a) Intäkter	196,6	196,0
Fördelat ekonomiskt värde		
b) Rörelsekostnader (inkl avskrivningar)	-143,4	-142,2
c) Lön och ersättning till anställda (inkl styrelsearvode)	-44,6	-42,7
d) Betalningar till finansiärer	-0,5	-167,6
e) Betalningar till offentliga sektorn (inkl uppskjuten skatt)	-2,3	3,6
f) Investeringar i samhället	-0,5	-0,3
Behållet ekonomiskt värde	5,3	-153,2

FINANSIELLA UPPLYSNINGAR

Apoteksgruppen Holdings resultat från kvarvarande verksamhet särredovisas från resultatet från avvecklade verksamheter eller verksamhet under avveckling. I den kvarvarande verksamheten ingår serviceorganisationen för Apoteksgruppen. Avvecklade verksamheter avser den apoteksverksamhet som bedrivs eller har bedrivits av koncernen. Vidare ingår realisationsresultatet från avyttring av apotek samt försäljningsomkostnader i avvecklade verksamheter. Jämförelsetalen för 2012 har presenterats på motsvarande sätt.

- Nettoomsättningen i den kvarvarande verksamheten ökade med 4,4 (6,4) procent, motsvarande 7,7 miljoner kronor, till 181,4 miljoner kronor.
- Rörelseresultatet för kvarvarande verksamhet uppgick till -7,1 (-11,5) miljoner kronor.
- Resultatet efter skatt uppgick till 7,2 (36,4) miljoner kronor.
- Räntabilitet på eget kapital uppgick till 1,8 (7,9) procent.
- Kassaflödet uppgick till 79,5 (-75,4) miljoner kronor.

RÖRELSERESULTAT I KVARVARANDE VERKSAMHET

Rörelseresultatet för 2013 uppgick till -7,1 (-11,5) miljoner kronor, vilket var en förbättring med 4,4 miljoner kronor. Förbättringen beror dels på att intäkter från serviceavgifter ökat i samband med att fler apotek sålts under året, dels på minskade IT- och marknadsföringskostnader.

I samband med återköp av tre apotek har nedskrivning på goodwill gjorts med 3,4 miljoner kronor.

Personalkostnaderna har ökat något och uppgick till 44,6 (42,7) miljoner kronor. Övriga externa kostnader uppgick till 136,0 (134,7) miljoner kronor. Av- och nedskrivningar uppgick till 7,9 (7,8) miljoner kronor.

KASSAFLÖDE

Koncernens kassaflöde uppgick till 79,5 (–75,4) miljoner kronor. Avvikelsen mot föregående år beror huvudsakligen på att en utdelning om 160 miljoner kronor utbetalats under 2012, men ingen utdelning har utbetalats under 2013. Kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till 16,2 (–15,3) miljoner kronor och förklarar huvudsakligen av förbättring av årets resultat. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till 69,6 (114,0) miljoner kronor. Investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till 7,7 (2,6) miljoner kronor och utgjordes huvudsakligen av investeringar i nya exteriöra skyltar till samtliga apotek och investeringar i inventarier i ett nyöppnat apotek. Några investeringar i immateriella tillgångar har inte gjorts under året.

Kassaflödet från den finansiella verksamheten uppgick till –6,3 (–174,1) miljoner kronor och där föregående års utfall påverkades av utdelningen på 160 miljoner kronor. Likvida medel uppgick den 31 december 2013 till 224,1 (144,6) miljoner kronor.

FINANSIELL STÄLLNING

Eget kapital uppgick den 31 december 2013 till 411,9 (401,7) miljoner kronor, vilket var en ökning med 10,2 miljoner kronor i jämförelse med föregående års.

Soliditeten uppgick till 83,2 (77,5) procent. Räntabiliteten på eget kapital uppgick till 1,8 (7,9) procent. Finansnettot uppgick till 14,7 (14,7) miljoner kronor. Lägre ränta samt minskade förlagslån har inneburit minskade ränteintäkter under året. Ingen räntebärande nettoskuld fanns vid årsskiftet.

FINANSIELLA UPPLYSNINGAR FÖR MODERBOLAGET

- Rörelseresultatet uppgick till –6,0 (–6,1) miljoner kronor.
- Årets resultat uppgick till –0,6 (13,6) miljoner kronor.
- Kassaflödet uppgick till 80,4 (–21,7) miljoner kronor.

Intäkterna uppgick till 2,0 (2,0) miljoner kronor och utgörs av fakturerade tjänster till Apoteksgruppen i Sverige AB. Rörelsens kostnader uppgick till 8,0 (8,1) miljoner kronor, varav 3,2 miljoner kronor huvudsakligen utgjorde kostnader för årsredovisning, styrelse, juridisk konsultation avseende avtalsförhandlingar och bolagisering samt kostnader kopplat till försäljningsprocessen av apotek. Resterande 4,8 miljoner kronor är i huvudsak personal- och administrativa kostnader, varav 2,0 miljoner kronor har vidarefakturerats till dotterbolag.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Koncernen arbetar med ett antal grundläggande principer för hantering av risker i olika delar av verksamheten. En Kredit-, Medlems- och Finanspolicy har fastslagits av styrelsen och beslutskommitté för medlems- och kreditärenden har inrättats. Ansvaret för detta regleras och hanteras via en arbetsordning för vd och styrelse.

Affärsmässiga risker

Sedan omregleringen har antalet apotek i Sverige ökat med cirka 40 procent vilket har lett till ökad konkurrens.

Från och med november 2009 blev det också tillåtet att sälja ett urval av receptfria läkemedel i service- och dagligvaruhandeln. Detta har inneburit att försäljningsvolymen avseende dessa produkter i apoteksledet har minskat. Samtidigt ökar den totala omsättningen av förskrivna läkemedel marginellt.

Dessa två effekter har lett till minskad omsättning för de till Apoteksgruppen anslutna apoteken sedan 2010. Eftersom den serviceavgift som de anslutna apoteken erlägger till Apoteksgruppen i Sverige AB är relaterad till apotekens omsättning riskerar intäkterna för detta bolag att minska över tiden.

Apoteksbranschen styrs idag av en mängd lagar och regleringar där politiska beslut och myndigheters agerande kan få stora konsekvenser för apoteken. Under 2013 gjordes exempelvis en överenskommelse mellan regeringen och LIF (branschorganisation för de forskande läkemedelsbolagen) som innebär en sänkning av läkemedelspriser under åren 2014–2017 med upptill 800 miljoner kronor vilket kan komma ha en negativ effekt på apotekens marginal.

Operativa risker

De operativa riskerna utgörs framförallt av de risker som är hänförliga till läkemedelshandling, samt den komplexa IT-struktur som finns inom bolaget.

Finansiella risker

Vid försäljningar av apotek ger Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB lån till de enskilda småföretagarna. Räntesättning som tillämpas är marknadsmässig och har som bas 90 dagar Stibor. Vid förändringar av Stibor 90 dagar blir konsekvensen minskade eller ökade ränteintäkter för bolaget. Lånen ligger förmånsmässigt direkt efter eventuella banklån och kan innebära risk för framtida kreditförlust. Se sidan 32 för ytterligare information om Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB. Koncernens verksamhet är i begränsad omfattning utsatt för valutarisker.

STYRELSEN

Vid årsstämman den 22 april 2013 omvaldes till ordinarie styrelseledamöter Birgitta Ågren Böhlin (ordförande), Gunvor Engström, Jan Forsberg, Ann-Christin Nykvist, Peder Larsson och Lars Erik Fredriksson.

STYRELSENS ERSÄTTNING

I enlighet med beslut av bolagsstämman den 22 april 2013 utgår ett fast arvode på 250 000 kronor till styrelsens ordförande. Till övriga stämموvalda styrelseledamöter utgår ett fast arvode om 130 000 kronor med undantag för anställda i Regeringskansliet samt arbetstagarrepresentanter, som ej erhåller arvode.

RIKTLINJER GÄLLANDE ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Bolaget följer de av regeringen fastställda reglerna för ersättning till ledande befattningshavare och anställda. Styrelsen beslutar om anställning av och anställningsvillkor för den verkställande direktören. Ersättning och förmåner till andra ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören och informeras om i styrelsen. Styrelsen ska på årsstämman presentera förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen för godkännande av stämman.

Några utestående aktie- eller aktiekursrelaterade incitamentsprogram för styrelsen eller koncernledningen förekommer inte.

Lön och ersättningar till vd och andra ledande befattningshavare framgår av not 8.

FÖRSLAG TILL RIKTLINJER ATT GÄLLA FÖR TIDEN FRÅN NÄSTA ÅRSSTÄMMA

Styrelsen föreslår att bolaget tillämpar de riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande som är beslutade av regeringen. Riktlinjerna utgör en del av statens ägarpolicy. För ytterligare information om statens ägarpolicy se regeringens webbplats www.regeringen.se.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Under första kvartalet 2014 har två apotek sålts till nya ägare, det är apoteket Vallmon i Rotebro samt apoteket Lärkan i Halmstad. Nyanslutning har också skett av apoteket Sjöporten i Göteborg.

VINSTDISPOSITION

För förslag till vinstdisposition se sidan 59.

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (Bolaget) är ett svenskt aktiebolag som ägs av staten. Bolaget lyder bland annat under aktiebolags-, årsredovisnings- samt bokförings- och arbetsmiljölagarna. Dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB bedriver tillståndspliktig apoteksverksamhet i enlighet med Läkemedelsverkets förordningar och föreskrifter samt Lag om handel med läkemedel. Läkemedelsverket är tillståndsgivande och övervakande myndighet vad avser apoteksdrift medan Socialstyrelsen är övervakande myndighet när det gäller farmaceutiska krav och utbildningar. Tandvårds- och Läkemedelsförmånsverket är den myndighet som fastställer priser på receptförskrivna läkemedel samt den så kallade handelsmarginalen för expediering av receptförskrivna läkemedel. TLV reglerar också bestämmelser runt det så kallade generiska utbytet av läkemedel.

Utöver vad som följer av lag, författning eller bolagsordning följer Bolaget tillämpliga delar av Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) i enlighet med statens ägarpolicy.

STATENS ÄGARPOLICY

Styrningen av statliga bolag framgår av statens ägarpolicy 2013. I denna policy redogör regeringen för sina uppdrag och mål, tillämpliga ramverk samt sin inställning i viktiga principfrågor avseende bolagsstyrning. I ägarpolicyen ingår riktlinjer för extern ekonomisk rapportering samt riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare. I ägarpolicyen anges också att bolag med statligt ägande ska, med vissa undantag, tillämpa Koden.

Bolaget tillämpar de riktlinjer som ingår i statens ägarpolicy. Uppgift om ägarpolicyen återfinns på regeringens webbplats, www.regeringen.se.

AKTIEÄGARE OCH BOLAGSSTÄMMA

Staten utövar sina rättigheter som aktieägare på ordinarie bolagsstämma (årsstämman) eller extra bolagsstämma.

Årsstämma ska hållas senast i april månad och bolagets styrelse väljs på årsstämman för tiden intill slutet av nästa årsstämma.

På årsstämman fattar aktieägaren beslut om:

- Val av styrelse och revisorer
- Arvoden till styrelseledamöter och revisorer
- Fastställande av resultat- och balansräkningen
- Disposition av vinstmedel
- Ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören för det gångna året
- Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare
- Eventuell ändring av bolagsordningen

Årsstämman hölls den 22 april 2013 och årsstämman 2014 äger rum den 25 april.

Riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare

Den 20 april 2009 beslutade regeringen om nya riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande. Enligt statens ägarpolicy ska styrelsen i statligt ägda företag, på motsvarande sätt som i noterade företag, föreslå bolagsstämman riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare för beslut. I ägarpolicyen anges också att styrelsen vid årsstämman ska redovisa om riktlinjerna har följts eller inte och skälen till eventuell avvikelse. Bolaget följer dessa riktlinjer.

ÄGARENS UPPDRAG

Aktieägaren har vid årsstämman den 22 april 2013 överlämnat information till styrelsen som bland annat innehåller ägarens uppdrag till bolaget. Uppgift om ägarens uppdrag återfinns på bolagets hemsida, www.apoteksgruppen.se.

STYRELSENOMINERINGSPROCESSEN

Nominering av styrelseledamöter i statligt ägda bolag sker enligt de principer som anges i statens ägarpolicy. Dessa principer ersätter Kodens regler och någon valberedning i Kodens mening finns därför inte.

Enligt statens ägarpolicy gäller i stället följande principer:

- Nomineringsprocessen för styrelseledamöter drivs och koordineras av Enheten för bolagsanalys och ägarstyrning inom Regeringskansliet
- En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån styrelsens sammansättning samt bolagets verksamhet och situation
- Eventuellt rekryteringsbehov fastställs och rekryteringsarbete påbörjas
- Urvalet av ledamöter kommer från en bred rekryteringsbas
- Nomineringarna offentliggörs enligt Kodens bestämmelser

Enligt Koden ska bolagsstyrningsrapporten innehålla uppgifter om huruvida styrelseledamöter är oberoende i förhållande till större aktieägare. Statens ägarpolicy anger att den relevanta bestämmelsen i Koden syftar till att skydda minoritetsägare i bolag med spritt ägande. I av staten helägda bolag saknas därför skäl att redovisa sådant oberoende.

STYRELSE

Styrelsens storlek och sammansättning

Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av lägst tre och högst åtta ledamöter. Ledamöterna väljs av årsstämman för en period

av ett år fram till nästa årsstämma. I enlighet med Kodens väljs ordföranden av årsstämman. Dessutom har arbetstagarorganisationerna, enligt svensk lag, rätt att utse ledamöter med suppleanter i dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB. För information om styrelseledamöterna se sidan 62 i årsredovisningen.

Bolagets styrelse består av sex ordinarie ledamöter valda vid årsstämman den 22 april 2013. Bolagets vd och koncernchef är ej invald i styrelsen men närvarar vid styrelsemötena såsom föredragande. Ingen av styrelsens ledamöter ingår i företagsledningen.

Av de stämموvalda ledamöterna är tre kvinnor samt tre män. En arbetstagarorganisation har utnyttjat sin rätt att utse arbetstagarrepresentant i dotterbolaget Apoteksgruppen i Sverige AB sedan hösten 2012. Under 2013 har 8 styrelsemöten hållits varav ett per capsulam.

Styrelseutskott

Styrelsen har inte inrättat några utskott för särskild beredning av styrelsefrågor. Avvikelsen från Kodens motiveras med att styrelsen är relativt liten samt att styrelsen istället haft ett stort antal möten då särskilda frågor avseende ersättningar, strategi, revision och bokslut genomgått och belysts av hela styrelsen.

Styrelseutvärdering

Styrelsen har under året genomfört en skriftlig styrelseutvärdering utförd av en extern konsultfirma samt en utvärdering av verkställande direktörens arbete.

Styrelsens arbetsordning och vd-instruktion

Styrelsen har antagit en arbetsordning inklusive instruktion för den ekonomiska rapporteringen samt en vd-instruktion som anger hur arbetet ska fördelas mellan styrelsen och verkställande direktören. Denna arbetsordning ses över årligen i samband med årsstämman. I arbetsordningen och vd-instruktionen fastslås följande:

- Styrelsen ska hålla minst sex sammanträden per kalenderår, utöver det konstituerande mötet
- Vid varje ordinarie styrelsesammanträde ska vd lämna en ekonomisk rapport samt rapport avseende affärsläge och de övriga ärenden som följer av lag
- Årsredovisning och revisorernas rapport ska behandlas vid styrelsemöte som hålls under årets första fyra månader
- En gång om året ska beslut fattas avseende budget och verksamhetsplan innehållande riskanalys och strategisk inriktning för nästföljande år
- Fastställande av delårsrapporter ska ske fyra gånger per år
- Vid konstituerande styrelsemöte efter årsstämman ska beslut tas avseende policyer, arbetsordning, samt vd-instruktion och attestordning
- Rapport om väsentliga händelser och risker samt eventuella extraordinära åtgärder ska ske vid behov
- Revisorerna ska kallas till styrelsesammanträdet i samband med genomgång av årsredovisningen

Styrelsen har under året tagit beslut om kredit- och medlemspolicy, finanspolicy, kommunikationspolicy, etikpolicy, personalpolicy, kvalitetspolicy, IT-policy, miljöpolicy, arbetsmiljöpolicy samt jämställdhets- och mångfaldspolicy.

Ordförandens ansvar

Styrelsens ordförande ansvarar för att samordna styrelsens syn med ägarens i frågor av avgörande betydelse för bolaget, att arbetsfördelningen mellan styrelsen och vd upprätthålls samt att genom kontakt med vd följa koncernens utveckling.

Styrelsens ersättning

Arvoden till styrelsens bolagsstämmovalda ledamöter fastställs av årsstämman för perioden 1 maj – 30 april.

I enlighet med beslut av årsstämman 2013 utgår ett fast arvode på 250 000 per år till styrelsens ordförande. Till övriga stämموvalda styrelseledamöter utgår ett fast arvode på 130 000 kronor per år utom för anställd i Regeringskansliet som ej erhåller arvode. Styrelsearvode kan utbetalas som lön, alternativt under vissa förutsättningar, faktureras inom ramen för näringsverksamhet bedriven i styrelseledamots enskilda firma med F-skattsedel eller bolag. Styrelse- och utskottsarvode till styrelseledamot utgår, i den mån uppdraget utförs genom styrelseledamots enskilda firma eller bolag, med tillägg för ett belopp motsvarande de sociala avgifter som Bolaget därmed inte har att erlagga. Detta skall regleras i ett särskilt avtal mellan bolaget och styrelseledamoten. Till arbetstagarrepresentant utgår ej arvode. För redovisning per person se tabell på sidan 38.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vd ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget. Inom de ramar som styrelsen fastslagit leder vd verksamheten samt håller styrelsens ordförande kontinuerligt informerad om väsentliga affärshändelser.

Vd ska organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll av verksamheten uppnås. Ansvarsområden och rapporteringsinstruktion regleras närmare i den av styrelsen beslutade vd-instruktionen.

Eva-Britt Gustafsson är vd och koncernchef för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (f.d. Apoteket Omstrukturering AB). Hon är född 1950 och är civilekonom samt har tidigare haft befattningar som vd för Venantius AB, vvd i Securum Finans AB samt bankdirektör i Nordbanken (Nordea AB). Hon är också styrelseordförande för Akademiska Hus AB samt styrelseledamot i Svenska Spel AB.

ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Vid varje årsstämma framlägger styrelsen förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets och dess dotterbolags ledande befattningshavare för godkännande av årsstämman.

Bolaget tillämpar statens riktlinjer för anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning. I enlighet med riktlinjerna tillämpas även den allmänna principen att löner och ersättningar till ledande befattningshavare ska vara konkurrenskraftiga men inte löneledande. Styrelsen beslutar om anställning av samt anställningsvillkor för verkställande direktören.

Några utestående aktie- eller aktiekursrelaterade eller andra incitaments- eller bonusprogram för styrelse, ledande befattningshavare eller övriga anställda finns ej.

EXTERNA REVISORER

Enligt bolagsordningen ska Bolaget ha lägst en och högst två auktoriserade revisorer.

Revisionsbolag

Utsett revisionsbolag är Grant Thornton Sweden AB med auktoriserade revisorn Lena Möllerström Nording som huvudansvarig revisor.

Arvoden till revisorer

Arvoden till revisorer för revision och annan granskning i enlighet med gällande lagar, samt för rådgivning och biträde i samband med genomförd granskning framgår av not sju i årsredovisningen.

INTERNKONTROLL

Styrelsen svarar enligt aktiebolagslagen för att bolaget har god intern kontroll och formaliserade rutiner som säkerställer att fastlagda rutiner för finansiell rapportering och intern kontroll efterlevs.

Kontrollmiljö

De regler, värderingar och förhållningssätt som styr företaget finns dokumenterade i ett antal policyer beslutade av styrelsen. Utöver policyer finns lagregler, förordningar, attestordning, organisation, beslutsvägar, samt ledningssystem i form av riktlinjer och instruktioner som ger närmare vägledning och styrning av koncernens medarbetare. För beslut avseende medlems- och kreditfrågor finns en Kredit- och medlemskommitté. Medlemmarna i denna kommitté är utsedda av styrelsen. Besluten i denna kommitté styrs av en särskild kredit- och medlemspolicy beslutad av styrelsen. Respektive beslut protokollförs och arkiveras enligt särskild ordning.

I gällande arbetsprocesser finns det inbyggda systemmässiga och manuella kontroller i syfte att förebygga, upptäcka och korrigera risker och felaktigheter. Dessa kontroller bygger på dualitetsprincipen.

Bolaget har outsourcat ekonomifunktionen till Deloitte i Östersund, vilket innebär att kontrollfunktioner utförs på central nivå. Exempel på sådana kontroller är kontoavstämningar, resultatanalyser, värdering av balansposter samt annan finansiell uppföljning. En särskild controllerfunktion har dessutom byggts upp inom ekonomifunktionen i Apoteksgruppen i Sverige AB för att göra risk-

och verksamhetsanalyser samt analyser av utfall mot mål, verksamhetsplaner och prognoser.

För de anslutna medlemsapoteken görs kontinuerliga uppföljningar av resultat och övriga drift- och medlemsrelaterade frågor samt en skriftligt dokumenterad årsgenomgång tillsammans med respektive apoteksägare. I samband med denna årsgenomgång åsätts varje apoteksbolag en riskrating.

Ett integrerat datasystem och intranät ger möjlighet till en utökad uppföljning av enskilda apoteks resultat, försäljning och lagerhantering. Styrande dokument publiceras löpande på Apoteksgruppens intranät. Samtliga anställda, både i Apoteksgruppen i Sverige AB samt på samtliga anslutna apotek och apoteksägare har tillgång till intranätet och direkt berörda medarbetare informeras också separat vid förändringar.

Uppföljning

Bolagets revisorer utför löpande granskning av verksamheten, granskar den finansiella rapporteringen avseende helårsbokslutet samt utför en översiktlig granskning av delårsrapporten för tredje kvartalet. Revisorerna granskar också särskilt efterlevnaden av statens riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare.

Ledningssystem

Apoteksgruppens ledningssystem utgörs av policyer, riktlinjer och rutiner som ska säkerställa att apoteken erbjuder produkter och service av hög kvalitet. Apoteksgruppens ledningssystem utgår från nationella regelverk samt på internationellt vedertagen standard, Good Pharmacy Practice (GPP).

Apoteksgruppens introduktion för nya medarbetare omfattar bland annat en presentation av intranätet där bolagets gemensamma ledningssystem inklusive aktuella policyer och riktlinjer finns samlade. Serviceorganisationens medarbetare utbildas även för att förebygga givande eller tagande av muta.

Egenkontroll

Liksom Apoteksgruppens övriga ledningssystem baseras koncernens egenkontrollprogram på nationella regelverk och internationellt vedertagen Good Pharmacy Practice (GPP). Öppenvårdsapotek ska enligt lag ha tillstånd från Läkemedelsverket. Apoteksverksamheten regleras av olika författningar som bland annat omfattar detaljhandel med läkemedel, ledningssystem för kvalitet och anmälningsskyldighet, läkemedelsförmånen, patientsäkerhet, avgifter, handelsmarginal, prissättning av utbytbara läkemedel samt livsmedelslagen.

Utifrån Lagen om handel med läkemedel ska den som har tillstånd att bedriva detaljhandel med läkemedel till konsument utöva särskild kontroll över detaljhandeln och hanteringen i övrigt. Handlaren är skyldig att upprätthålla ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Som en del av Apoteksgruppens egenkontroll genomförs egeninspektion minst en gång per år. Vid egeninspektionen tillses att

verksamheten efterlever de krav som gäller för apoteksverksamhet, vilket dokumenteras. Apoteksgruppens egenkontrollprogram är ett komplement till den tillsyn som bedrivs av Läkemedelsverket, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), TLV och Livsmedelsverket. Läs om Apoteksgruppens kontrollmiljö på sidan 37.

Systemstöd för läkemedel

Elektroniskt expertstöd (EES) syftar till bättre läkemedelsanvändning och ökad patientsäkerhet, och stödjer farmaceuterna i deras arbete. Systemet analyserar aktuella e-recept och stämmer av dem mot vissa kliniska regler, samt jämför dem med kundens övriga e-recept. EES identifierar bland annat olämpliga läkemedelskombinationer, dubbelföreskrivningar och risker till följd av ålder. EES är en tjänst från eHälsomyndigheten.

Apoteksgruppen har infört Easit, ett datorbaserat system för hantering av avvikelser såsom felexpeditioner. Systemet styr att hanteringen sker i enlighet med de regelverk som krävs avseende dokumentation, spårbarhet, test och validering.

STYRELSENS ARBETE

Styrelsen övervakar och utvärderar kontinuerligt den presenterade finansiella informationen. Arbetet i styrelsen har framför allt fokuserat på bolagets strategiska inriktning, verksamhets- och hållbarhetsmål, styrparametrar samt riskexponering.

På sidan 62 redovisas varje styrelseledamots utbildning, ålder, huvudsakliga yrkeslivserfarenhet, andra väsentliga uppdrag samt när ledamoten valdes in i Bolaget.

Ledamöternas arvodering, utbetalt arvode samt närvaro framgår av nedanstående tabell.

Under 2013 har styrelsen haft åtta möten där bland annat följande frågor har behandlats:

- Arbetsordning för styrelse och instruktion för vd med instruktion för den ekonomiska rapporteringen, samt antagande av policyer för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB med dotterbolag.
- Beslut avseende årsredovisning.
- Fastställande av delårsrapporter.
- Mål, vision och strategisk inriktning.
- Budget och verksamhetsplan.
- Kartläggning och hantering av risker.
- Hållbart företagande.

Arvode för styrelseledamöter

	Års- arvode (kr)	Närvarat vid antal möten	Utbetalt arvode (kr)
Birgitta Ågren Böhlin (ordförande)	250 000	8 (8)	250 000
Gunvor Engström	130 000	8 (8)	130 000 ¹⁾
Jan Forsberg	130 000	8 (8)	130 000 ¹⁾
Ann-Christin Nykvist	130 000	8 (8)	130 000
Peder Larsson	130 000	7 (8)	130 000
Lars Erik Fredriksson	0	7 (8)	0

¹⁾ Från årsstämman 2013 faktureras arvodet via bolag

KONCERNENS RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Belopp i miljoner kronor	Not	2013	2012
Kvarvarande verksamhet			
Nettoomsättning	5	112,0	99,9
Övriga rörelseintäkter	5	69,4	73,8
Summa intäkter		181,4	173,7
Övriga externa kostnader	6, 7	-136,0	-134,7
Personalkostnader	8, 22	-44,6	-42,7
Avskrivningar och nedskrivningar	13, 14	-7,9	-7,8
Summa rörelsekostnader		-188,5	-185,2
Rörelseresultat		-7,1	-11,5
Finansiella intäkter	21	15,2	22,3
Finansiella kostnader	21	-0,5	-7,6
Resultat före skatt		7,6	3,2
Inkomstskatt	9, 10	-2,3	3,6
Resultat från kvarvarande verksamhet		5,3	6,8
Resultat från avvecklade verksamheter*		1,9	29,6
Årets resultat		7,2	36,4
Övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		7,2	36,4
Årets resultat hänförligt till:			
Moderföretagets aktieägare		7,2	36,4
Årets totalresultat hänförligt till:			
Moderföretagets aktieägare		7,2	36,4

*Specifikationen resultat från avvecklade verksamheter	2013	2012
Intäkter	176,9	492,3
Kostnader	-182,3	-513,8
Realisationsresultat	9,6	65
Finansnetto	-0,1	-0,4
Resultat före skatt	4,1	43,1
Inkomstskatt på realisationsresultat	-1,7	-15,6
Inkomstskatt	-0,5	2,1
Resultat från avvecklade verksamheter	1,9	29,6

KONCERNENS BALANSRÄKNING

Belopp i miljoner kronor	Not	2013	2012
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	13	14,0	21,1
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier	14	6,7	1,2
Summa		20,7	22,3
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Uppskjuten skattefordran	10	6,0	6,0
Långfristiga fordringar	21	152,4	189,0
Summa övriga anläggningstillgångar		158,4	195,0
Summa anläggningstillgångar		179,1	217,3
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	–	–
Kundfordringar	21	21,5	26,6
Övriga fordringar	16, 21	4,6	10,4
Skattefordringar	10	21,9	27,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	3,1	5,6
Likvida medel	21	224,2	144,6
Summa omsättningstillgångar		275,4	214,6
Tillgångar som innehas för försäljning	11	40,5	86,7
SUMMA TILLGÅNGAR		495,0	518,6
EGET KAPITAL			
Aktiekapital		0,1	0,1
Övrigt tillskjutet kapital		174,9	174,9
Balanserad vinst		229,7	190,3
Årets totalresultat		7,2	36,4
Summa eget kapital		411,9	401,7
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Övriga avsättningar	19	–	8,1
Uppskjuten skatt	10	27,4	27,3
Summa långfristiga skulder		27,4	35,4
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		5,3	14,9
Skatteskulder		–	0,0
Övriga skulder	21	22,2	16,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	12,7	16,3
Summa kortfristiga skulder		40,2	47,4
Summa skulder		67,6	82,8
Skulder hänförliga till tillgångar som innehas för försäljning	11	15,5	34,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		495,0	518,6
Ansvarsförbindelser	23	1,5	Inga
Ställda säkerheter		–	–

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i miljoner kronor	Not	2013	2012
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt från kvarvarande verksamhet		7,6	3,2
Resultat före skatt från avvecklade verksamheter		4,1	43,1
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Avskrivningar och nedskrivningar		14,2	8,7
Realisationsresultat		-9,6	-53,4
Övrigt		-0,2	6,9
Betald skatt		0,1	-67,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	12	16,2	-59,0
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändringar av varulager		-5,4	9,0
Förändringar av fordringar		42,3	66,2
Förändringar av skulder		-36,9	-31,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten	12	16,2	-15,3
Investeringsverksamheten	13, 14, 15		
Investeringar i immateriella tillgångar		-	0,0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-7,7	-2,6
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		-	0,0
Avyttring av verksamhet		44,5	100,3
Lämnade förlagslån		-26,8	-34,7
Amorterade förlagslån		61,0	55,6
Förvärv av dotterbolag		-1,4	-4,6
Kassaflöde från investeringsverksamheten	12	69,6	114
Finansieringsverksamheten			
Minskning av finansiella skulder		-6,3	-14,1
Utbetald utdelning	27	-	-160,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	12	-6,3	-174,1
Årets kassaflöde		79,5	-75,4
Likvida medel vid årets början		144,6	220
Likvida medel vid årets slut		224,1	144,6

Kassaflöde från inbetalningar avseende räntor uppgår till 15,4 [20,8] miljoner kronor.

Kassaflöde från utbetalningar avseende räntor uppgår till 0,6 [0,9] miljoner kronor.

Likvida medel består av banktillgodohavanden.

FÖRÄNDRINGAR I KONCERNENS EGET KAPITAL

Eget kapital är i sin helhet hänförligt till moderbolagets aktieägare

Belopp i miljoner kronor	Not	Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Andra reserver	Balanserad vinst inklusive årets totalresultat	Summa eget kapital
Ingående eget kapital per 1 januari 2012		0,1	174,9	0	350,3	525,3
Årets totalresultat					36,4	36,4
Utdelning avseende 2011	27				-160,0	-160,0
Utgående balans per 31 december 2012		0,1	174,9	0	226,7	401,7
Ingående eget kapital per 1 januari 2013		0,1	174,9	0	226,7	401,7
Årets totalresultat					7,2	7,2
Justering hänförlig till ändrade koncernförhållande					3,0	3,0
Utgående balans per 31 december 2013		0,1	174,9	0	236,9	411,9

Koncernens förvaltade kapital utgörs av eget kapital. Det finns inga andra externa kapitalkrav än vad som följer av aktiebolagslagen.

MODERBOLAGETS RESULTATRÄKNING

Belopp i miljoner kronor	Not	2013	2012
Intäkter ¹⁾	5, 24	2,0	2,0
Övriga externa kostnader	6, 7	-3,2	-3,4
Personalkostnader	8, 22	-4,8	-4,7
Rörelseresultat		-6,0	-6,1
Resultat från andelar i koncernföretag	24	3,7	34,6
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	21, 24	1,9	0,0
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	21, 24	-0,2	-0,7
Resultat efter finansiella poster		-0,6	27,8
Bokslutsdispositioner			
Avsättning periodiseringsfond	20	-	-7,3
Resultat före skatt		-0,6	20,5
Inkomstskatt	9	-	-6,9
Årets resultat		-0,6	13,6

¹⁾ Intäkterna utgörs av fakturerade tjänster till Apoteksgruppen i Sverige AB.

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING

Belopp i miljoner kronor	Not	2013	2012
TILLGÅNGAR			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	25	439,5	439,5
Uppskjuten skattefordran	10	6,0	6,0
Summa finansiella anläggningstillgångar		445,5	445,5
Omsättningstillgångar			
Fordran koncernbolag		3,9	0,2
Skattefordran	16	2,5	–
Övriga fordringar		0,1	0,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	0,0	11,8
Likvida medel		217,7	137,3
Summa omsättningstillgångar		224,2	149,5
SUMMA TILLGÅNGAR		669,7	595
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital (100 aktier med kvotvärde 1 000 kronor)		0,1	0,1
Summa bundet eget kapital		0,1	0,1
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel		315,5	301,9
Årets resultat		–0,6	13,6
Summa fritt eget kapital		314,9	315,6
Summa eget kapital		315,0	315,6
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond	20	69,3	69,3
Summa obeskattade reserver		69,3	69,3
SKULDER			
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		0,9	0,9
Skulder till koncernföretag		283,6	207,8
Skatteskulder		–	0,0
Övriga skulder		0,2	0,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	0,7	1,2
Summa kortfristiga skulder		285,4	210,1
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		669,7	595
Ansvarsförbindelser			
Ställda säkerheter		Inga	Inga

MODERBOLAGETS KASSAFLÖDESANALYS

Belopp i miljoner kronor	Not	2013	2012
Den löpande verksamheten			
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-0,6	20,6
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>			
Anteciperad utdelning		-	-
Koncernbidrag		-3,7	-25,2
Nedskrivning aktier i dotterbolag		-	-
Avsättning obeskattade reserver		-	-
Betald skatt		9,3	-67,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		5,0	-72,0
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändringar av fordringar		0,3	-0,3
Förändringar av skulder		75,2	210,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		80,4	138,3
Investeringsverksamheten		-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-	-
Finansieringsverksamheten			
Utbetald utdelning		-	-160,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-160,0
Årets kassaflöde		80,4	-21,7
Likvida medel vid årets början		137,3	159
Likvida medel vid årets slut		217,7	137,3

FÖRÄNDRINGAR I MODER- BOLAGETS EGET KAPITAL

Belopp i miljoner kronor	Not	Aktiekapital	Balanserad vinst	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2012		0,1	334,6	127,3	462
Föregående års resultat			127,3	-127,3	0
Utdelning avseende 2011			-160,0		-160,0
Årets total resultat				13,6	13,6
Utgående eget kapital per 31 december 2012		0,1	301,9	13,6	315,6
Ingående balans per 1 januari 2013		0,1	301,9	13,6	315,6
Föregående års resultat			13,6	-13,6	
Utdelning avseende 2012					
Årets total resultat				-0,6	-0,6
Utgående eget kapital per 31 december 2013		0,1	315,5	-0,6	315,0

Koncernens förvaltade kapital utgörs av eget kapital. Det finns inga andra externa kapitalkrav än vad som följer av aktiebolagslagen.

FLERÅRSÖVERSIKT KONCERNEN

Flerårsöversikt (Mkr)	2013 ³⁾	2012	2011	2010 ²⁾	2009 ¹⁾
<i>Kvarvarande verksamhet</i>					
Omsättning	181	174	163	30	–
Periodens resultat	5	7	–52	–223	–
<i>Avecklad verksamhet</i>					
Omsättning	177	492	1 020	12 379	43 082
Periodens resultat	2	30	134	5 029	503
Periodens totalresultat	7	36	82	4 806	503
<i>Nyckeltal Koncernen</i>					
Balansomslut	495	519	702	884	11 918
Eget kapital	412	402	525	646	4 095
Soliditet, %	83,2	77,5	74,6	73,0	34,4
Räntabilitet eget kapital, %	1,8	7,9	14,1	744,0	12,7
Föreslagen utdelning	4	–	160	203	177

¹⁾ Under 2009 var Apoteket Omstrukturerings AB (OAB) moderbolag för Apoteket AB för att driva omregleringen av apoteksmarknaden. Utöver föreslagen utdelning på 177 miljoner kronor genomfördes en sakutdelning av samtliga aktier i Apoteket AB motsvarande 1 883,5 miljoner kronor.

²⁾ Under första kvartalet 2010 såldes 8 av de klusterbolag av apotek som hade bildats inför utförsäljningen till privata ägare. Periodens resultat påverkas positivt av realisationsvinster som uppstod vid klusterförsäljningarna. I mars 2010 blev det nionde klusterbolaget, som utgjordes av Apoteksgruppen och innehöll 150 apotek som skulle säljas till egenföretagare, direktägt av OAB. Samtidigt bytte OAB namn till Apoteksgruppen i Sverige Holding AB. I april 2010 blev Apoteket AB återigen direktägt av staten. I mitten av 2010 inleddes försäljningen av de 150 apoteken till egenföretagare parallellt med att en central serviceorganisation bildades.

³⁾ Vid utgången av 2013 var endast ett apotek kvar till försäljning. Samtidigt var 163 apotek anslutna till Apoteksgruppen.

NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

NOT 1 Allmän information

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (moderbolaget) och dess dotterbolag (sammanslaget koncernen) säljer läkemedel och egenvårdsprodukter samt tjänster inom läkemedels- och hälsovårdsområdet, huvudsakligen via ett nätverk av apotek. Moderbolaget, som ägs till 100 procent av svenska staten, är ett registrerat aktiebolag med säte i Stockholm. Moderbolagets uppdrag har varit att leda och övervaka omstruktureringen av Apoteket AB under den av regeringen beslutade omregleringen av apoteksmarknaden.

I samband med årsstämman i april 2010 konstaterades att OAB genomfört den huvudsakliga delen av sitt uppdrag, det vill säga, beslutat om vilka apotek som skulle avskiljas från Apoteket AB samt sålt och överlämnat dessa i lämpliga kluster. Det fortsatta uppdraget formulerades i ett reviderat ägardirektiv.

Dessa grundläggande uppgifterna har därefter varit att planera och genomföra transaktionsprocessen och bolagiseringsprocessen av de 150 apoteken till småföretagare och att samtidigt skapa serviceorganisationen som stödjer småföretagarnas drift av apoteken, utarbetar en gemensam värdegrund och som fungerar som mottagarorganisation avseende de apotek som bolagiseras. Apoteksgruppen strävar efter att även möjliggöra medlemsanslutning för andra småföretagare som äger apotek, men som inte förvärvat dessa från Apoteksgruppen.

Koncern- och årsredovisning för räkenskapsåret 2013 har den 25 mars 2014 godkänts av styrelsen för publicering och kommer att föreläggas årsstämman den 25 april 2014.

NOT 2 Grunder för redovisning

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) samt tolkningsuttalanden från International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) som är godkända av EU-kommissionen. Vidare har Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner" tillämpats. Att upprätta rapporter i överensstämmelse med IFRS kräver användning av en del viktiga redovisningsmässiga antaganden och uppskattningar. Vidare krävs att ledningen gör vissa bedömningar vid tillämpningen av företagets redovisningsprinciper. De områden, som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden, där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen, anges i not 3.

FÖRUTSÄTTNINGAR VID UPPRÄTTANDE AV KONCERNENS FINANSIELLA RAPPORTER

Moderbolaget och dotterbolagens funktionella valuta är svenska kronor, som också är rapporteringsvalutan för såväl moderbolaget som koncernen. Samtliga belopp är, om inget annat anges, i miljoner kronor med en decimal. Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden.

De viktigaste redovisningsprinciperna som tillämpats när denna koncernredovisning upprättats anges nedan. Dessa principer har tillämpats konsekvent för alla presenterade år, om inte annat anges. Flertalet beskrivna principer är relevanta enbart för den avvecklande verksamheten. Moderbolagets redovisningsprinciper framgår av not 4.

Koncernen använder sig av samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som tillämpades i årsredovisningen för 2012.

TILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING OCH AVVECKLADE VERKSAMHETER, IFRS 5

Koncernens verksamhet har under 2013 omfattat försäljning av 14 apotek till småföretagare samt vidareutveckling av en central serviceorganisation som stöd för småföretagarnas drift av enskilda apotek.

Vid upprättande av koncernredovisningen har verksamheten som bedrivits av serviceorganisationen klassificerats som kvarvarande verksamhet. All annan verksamhet inklusive verksamheten i kvarvarande apotek till försäljning, klassificeras som avvecklad. Under verksamhetsåret 2014 kommer all verksamhet att klassificeras som kvarvarande verksamhet. Eventuella köp och försäljning av apotek anses därefter vara en del av den kvarvarande verksamheten.

I koncernens rapport över totalresultat för 2013 och 2012 redovisas intäkter och kostnader från avvecklade verksamheter skilt från intäkter och kostnader från kvarvarande verksamhet.

Med tillgångar som innehas för försäljning avses tillgångar vars värde ska återvinnas genom avyttring snarare än genom användning i verksamheten. Tillgångar som klassificeras som innehav till försäljning särredovisas i koncernens balansräkning. Tillgångar som innehas för försäljning ska redovisas till lägsta av redovisat värde och verkligt värde minskat med försäljningskostnader.

KONCERNREDOVISNING

Koncernens finansiella rapporter inkluderar både moderbolag och de dotterbolag som direkt eller indirekt kontrolleras av moderbolaget. I koncernredovisningen konsolideras moderbolagets och dotterföretagens verksamheter fram till och med 31 december 2013. Moderbolaget har bestämmande inflytande över dotterföretaget om bolaget är exponerat för, eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang i dotterföretaget, och har möjlighet att påverka avkastningen genom att utöva sitt bestämmande inflytande över dotterföretaget. Alla dotterföretag har balansdag den 31 december. Koncernen omfattar utöver moderbolaget de i not 26 angivna dotterbolagen med tillhörande underkoncerner. Bokslutet bygger på redovisningshandlingar upprättade för samtliga koncernbolag per 31 december 2013. Resultatet för ett dotterbolag som förvärvats under året medräknas i koncernens resultat från och med förvärvstidpunkten. Resultatet från ett dotterbolag som säljs under året medräknas fram till avyttringstidpunkten. Alla koncerninterna mellanhavanden avseende tillgångar, skulder, intäkter och kostnader elimineras i sin helhet vid konsolideringstillfället.

Företagsförvärv redovisas enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att verkligt värde på förvärvade tillgångar och skulder bestäms den dag då kontroll erhålls över det förvärvade bolaget. Transaktionskostnader hänförliga till förvärvet ingår inte i anskaffningsvärdet för dotterföretaget. Skillnader mellan anskaffningsvärdet, värdet på minoriteten samt det verkliga värdet på tidigare innehav och det verkliga värdet på förvärvade identifierbara tillgångar, skulder och eventualförluster redovisas som goodwill. Om det uppstår negativ skillnad redovisas skillnaden direkt i resultaträkningen.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Aktiverade utvecklingsutgifter

Utgifter för utveckling aktiveras i den mån dessa bedöms komma att ge framtida ekonomiska fördelar. Det redovisade värdet inkluderar direkta utgifter för förvärvade tjänster och material samt indirekta utgifter som kan hänföras till tillgången på ett rimligt och konsekvent sätt. Övriga utgifter för utveckling redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer.

I balansräkningen redovisade aktiverade utvecklingsutgifter är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. De viktigaste kriterierna för aktivering är att utvecklingsarbetets slutprodukt har en påvisbar framtida intjäning och kassaflöde och att det finns tekniska och finansiella förutsättningar att fullfölja utvecklingsarbetet när det startas. Programvarulicenser har en begränsad nyttjandeperiod och redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars beräknade nyttjandeperioder. Licenser och balanserade utvecklingsutgifter som redovisas som tillgångar skrivs av under nyttjandeperioden som beräknas till fem år.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Ägda tillgångar

Övriga materiella anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde, endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången, kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Löpande reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar på tillgångar fördelas på deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet. Avskrivningar görs linjärt enligt plan över den beräknade nyttjandeperioden, enligt följande:

Maskiner	5 – 10 år
Lokalinredning	10 år
Fordon	5 år
Inventarier och installationer	5 år

NEDSKRIVNINGAR

Om indikation om värdenedgång har identifierats för materiella anläggningstillgångar eller immateriella tillgångar, beräknas ett återvinningsvärde för tillgången. Återvinningsvärdet jämförs därefter med redovisat värde. En nedskrivning görs med det belopp med vilket tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av en tillgångs verkliga värde minskat med försäljningskostnader och nyttjandevärdet. Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer, där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter).

LEASINGAVTAL

Operationella leasingavgifter kostnadsförs linjärt över leasingperioden. Koncernens operationella leasingavgifter avser i huvudsak lokalhyra för apotek. Apoteksgruppen innehar hyreskontrakten som vidarefaktureras till anslutna apoteksbolag. Hyresintäkter periodiseras i enlighet med hyresavtal vilket medför att endast den del av intäkten som avser aktuell period redovisas. Intäkterna redovisas för den period de intjänas.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång, finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan likvida medel, kundfordringar, aktier och lånefordringar. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörs-skulder, utgivna skulddokument och låneskulder. Likvida medel utgörs av kassa och bank samt kortfristiga placeringar med löptid kortare än 90 dagar.

Redovisning av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument, förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång, som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen. Redovisning sker därefter beroende av hur de har klassificerats.

En finansiell tillgång eller skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part till instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld tas upp när motpart har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura inte har mottagits.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet förfaller eller bolagets kontroll upphör. Detsamma gäller för del av finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av skuld. Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom etablerade värderingstekniker.

Vid varje rapporteringstillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer på att en finansiell tillgång är i behov av nedskrivning.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella instrument klassificeras i kategorier. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte de finansiella instrumenten förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av instrumenten vid den första redovisningen och omprövar detta beslut vid varje rapporteringstillfälle. Kategorierna är följande:

1) Finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper:

- Finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel.
- Finansiella tillgångar och skulder som redan från början bestäms tillhöra denna kategori.

Apoteksgruppen har inga finansiella instrument i denna kategori.

2) Lånefordringar och kundfordringar

Dessa tillgångar har fastställda eller fastställbara betalningar. Likvida medel, kundfordringar och lånefordringar ingår i denna kategori. Lånefordringar är förlagslån till enskilda apoteksköpare, mer information om dessa lån finns på sidan 32 under avsnittet Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning.

3) Finansiella tillgångar som kan säljas

Denna kategori består av finansiella tillgångar som inte klassificeras i någon annan kategori såsom aktier och andelar i både börsnoterade och icke börsnoterade bolag.

4) Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Innefattar finansiella skulder som inte innehas för handel. Leverantörsskulder ingår i denna kategori.

Redovisning av finansiella instrument

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar med fastställda eller fastställbara betalningar som inte är noterade på en aktiv marknad. Utmärkande är att de uppstår när koncernen tillhandahåller pengar, varor eller tjänster direkt till en kund, utan avsikt att handla med uppkommen fordran. De ingår i omsättningstillgångar, med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar.

Kundfordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde minskat med eventuell reservering för värdeminskning. En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det bedöms att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. För privatkunder gäller att reserveringens storlek beräknas utifrån en kreditvärderingsmall med beaktande av en stigande procentsats kopplad till ökat antal förfallna dagar till betalning. För fordringar äldre än 90 dagar reserveras hela beloppet. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Finansiella skulder

Finansiella skulder redovisas initialt till erhållit belopp efter avdrag för transaktionskostnader.

VARULAGER

Varulagret redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde.

INTÄKTSREDOVISNING

Koncernens intäkter i kvarvarande verksamhet består i huvudsak av fakturerad serviceavgift till anslutna apotek, vidarefaktureringskostnader samt marknadsintäkter. Serviceavgiften till anslutna apotek förskotts faktureras månadsvis under räkenskapsåret. Vid årets slut beräknas och periodiseras faktisk avgift enligt avtal. Intäkter innefattar det verkliga värdet av sålda varor och tjänster exklusive mervärdesskatt och rabatter samt efter eliminering av koncernintern försäljning.

Försäljning av varor intäcks redovisas när ett koncernföretag säljer en produkt till en kund. Försäljning i detaljhandel betalas vanligen kontant eller med kreditkort. Redovisad intäkt är försäljningens bruttobelopp exklusive moms, inklusive de kreditkortsavgifter som ska betalas för transaktionen.

NÄRSTÅENDE

Upplysningar om transaktioner och utestående mellanhavanden med närstående lämnas i enlighet med IAS24. Upplysningar om närstående. Med närstående avses en part som direkt eller indirekt genom en eller flera händer utövar ett bestämmande inflytande över, står under ett bestämmande inflytande från ett företag, eller under samma bestämmande inflytande som företaget. Med närstående avses även den som har en andel i företaget som ger ett betydande inflytande eller har ett gemensamt bestämmande inflytande över företaget, vilket innefattar moderföretaget, dotterföretag och systerföretag.

Till närstående part räknas också företag där parten är ett företags intresseföretag, är ett joint venture i vilket företaget är samägare, är en nyckelperson i ledande ställning i företagets eller dess moderföretag, är nära familjemedlem med någon som definieras närstående, är ett företag som står under bestämmande inflytande av, under ett gemensamt bestämmande inflytande av eller står under ett betydande inflytande under nyckelperson i ledande ställning eller nära familjemedlem.

En transaktion med närstående är en överföring av resurser, tjänster eller förpliktelser mellan närstående, oavsett om ersättning utgår eller inte. Ett gemensamt bestämmande inflytande innebär en rätt att två eller flera parter i avtal reglerar att gemensamt utöva ett bestämmande inflytande över en ekonomisk verksamhet.

Betydande inflytande innebär att ägarföretaget kan delta i de beslut som rör ett företags finansiella och operativa strategier utan att innebära bestämmande över dessa strategier. Betydande inflytande kan uppnås via aktieinnehav, stadgar eller avtal.

Nyckelpersoner i ledande ställning är de personer som har befogenhet och ansvar för att, direkt eller indirekt, planera, leda och styra ett företags verksamhet.

Med nära familjemedlemmar avses personens sammanboende och barn, barn till personens sammanboende och personer som är ekonomiskt eller på annat sätt beroende av personen eller dennes sammanboende.

AKTUELL SKATT

Redovisad aktuell skatt innefattar skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas.

För poster som redovisas i resultaträkningen redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen.

UPPSKJUTEN SKATT

Uppskjuten skatt redovisas i sin helhet, enligt balansräkningsmetoden, på alla temporära skillnader, som uppkommer mellan det skattemässiga värdet på tillgångar och skulder och för utnyttjade skatteavdrag och dessas redovisade värden i koncernredovisningen.

Om emellertid den uppskjutna skatten uppstår till följd av en transaktion, som utgör den första redovisningen av en tillgång eller skuld som inte är ett företagsförvärf och som, vid tidpunkten för transaktionen, varken påverkar redovisat eller skattemässigt resultat, redovisas den inte. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av skattesatser (och lagar) som har beslutats eller aviserats per balansdagen och som förväntas gälla när den berörda uppskjutna skattefordran realiserar eller den uppskjutna skatteskulden regleras.

Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka de temporära skillnaderna kan utnyttjas. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas när det finns en legal kvittningsrätt samt när uppskjutna skatter avser samma skattemyndighet.

Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader som uppkommer på andelar i dotterföretag och intresseföretag, förutom där tidpunkten för återföring av den temporära skillnaden kan styras av koncernen och det är sannolikt att den temporära skillnaden inte kommer att återföras inom överskådlig framtid.

KASSAFLÖDEN

Kassaflödesanalys redovisas enligt den indirekta metoden. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetalningar.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA, PENSIONER

Koncernen har endast avgiftsbestämda pensionsplaner. En avgiftsbestämd pensionsplan är en pensionsplan enligt vilken koncernen betalar fasta avgifter till en separat juridisk enhet. Koncernen har inte några rättsliga eller informella förpliktelser att betala ytterligare avgifter, om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda, som hänger samman med de anställdas tjänstgöring under innevarande eller tidigare perioder.

För de avgiftsbestämda delarna av pensionsplanerna betalar koncernen avgifter till försäkringsbolag/försäkringsförening. Koncernen har inga ytterligare betalningsförpliktelser, när avgifterna är betalda. Avgifterna redovisas som personalkostnader när de förfaller till betalning. Ersättningar vid uppsägning utgår när en anställds anställning sagts upp före normal pensionstidpunkt eller då en anställd accepterar frivillig avgång från anställning i utbyte mot sådana ersättningar. Koncernen redovisar avgångsvederlag, när den bevisligen är förpliktad endera att säga upp anställda enligt en detaljerad formell plan utan möjlighet till

återkallande, eller att lämna ersättningar vid uppsägning som resultat av ett erbjudande som gjorts för att uppmuntra till frivillig avgång från anställning.

AVSÄTTNINGAR

Avsättningar redovisas när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse till följd av tidigare händelser. Det är mer sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet än att så inte sker, och beloppet har beräknats på ett tillförlitligt sätt.

ANSVARSFÖRBINDELSER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

En eventalförpliktelse är en möjlig förpliktelse som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser. En eventalförpliktelse kan även utgöras av en befintlig förpliktelse som inte redovisas som skuld eller avsättning eftersom det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas, alternativt att förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Ansvarsförbindelser är i förekommande fall värderade till diskonterat värde.

FÖRÄNDRINGAR INOM IFRS OCH DESS TILLÄMPLINGAR

Företagsledningen bedömer att nya och ändrade standarder och tolkningar, med tillämpning från och med 2014, inte kommer att få någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter den period de tillämpas för första gången. Däremot kan de ge upphov till ändringar i utformningen av de finansiella instrumenten samt ytterligare notuppglysningar, inklusive, i vissa fall, uppdateringar av redovisningsprinciper.

NOT 3 Viktiga uppskattningar och bedömningar för redovisningsändamål

Uppskattningar och bedömningar utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. Koncernen gör uppskattningar och antaganden om framtiden.

De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet.

Vid värdering av tillgångar till försäljning finns till stöd för bedömning av verkligt värde, som jämförelse till redovisat värde, underlag i form av

under året genomförda försäljningar av apotek samt åsatta referenspriser för apotek till försäljning.

Vid upprättande av koncernredovisningen har en bedömning gjorts av vad som ska klassificeras som kvarvarande respektive avvecklad verksamhet enligt kriterierna i IFRS 5, vilket medfört att endast serviceverksamheten utgör kvarvarande verksamhet.

NOT 4 Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget följer koncernens redovisningsprinciper med de undantag och tillägg som stipuleras av Rådet för finansiell rapportering, rekommendation RFR 2 "Redovisning för juridiska personer".

NOT 5 Intäkternas fördelning

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
I nettoomsättningen ingår intäkter från:				
Serviceavgifter	97,4	86,5	–	–
Marknadsföringsbidrag	14,5	13,4	–	–
Summa nettoomsättning	111,9	99,9	–	–
I övriga rörelseintäkter ingår intäkter från:				
Tjänsteförsäljning	0,0	0,0	2,0	2,0
Fakturerade kostnader	22,2	28,0	–	–
Hysesintäkter	47,0	43,5	–	–
Övriga intäkter	0,2	2,3	–	–
Summa övriga rörelseintäkter	69,4	73,8	2,0	2,0
Summa	181,4	173,7	2,0	2,0

NOT 6 Operationella leasingavgifter

Framtida minimileaseavgifter, som hänför sig till icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, fördelas enligt följande:

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Inom 1 år	42,4	49,2	0,0	0,0
Mellan 1 och 5 år	112,0	94,6	0,0	0,0
Efter mer än 5 år	9,8	8,1	–	–
Summa	164,2	152,0	0,0	0,0

Leasingkostnader avseende operationella leasingavtal inklusive lokalhyra uppgår under året i koncernen till 5,5 (11,7) miljoner kronor och i moderbolaget till 0,0 (0,0) miljoner kronor. Apoteksgruppens leasingavgifter avser i huvudsak lokalhyra för apotek och huvudkontor. De flesta förfaller inom fem år och kommer att omförhandlas.

OPERATIONELLA LEASINGINTÄKTER

Framtida minimileaseavgifter, som hänför sig till icke uppsägningsbara operationella leasingavtal, fördelas enligt följande:

	2013	2012
Inom 1 år	41,7	43,9
Mellan 1 och 5 år	111,0	83,3
Efter mer än 5 år	9,8	7,9
Summa	162,2	135,1

Leasingintäkter avseende operationella leasingavtal avser lokalhyra som vidarefaktureras anslutna apotek. Årets intäkt uppgår till 47,0 (43,9) miljoner kronor.

NOT 7 Arvode till revisorer och revisionsföretag

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Revisionsuppdrag				
Ernst & Young AB	–	0,5	–	0,2
Grant Thornton	0,4	0,4	0,2	0,1
Deloitte	0,1	–	–	–
Uppdrag utöver revisionsuppdraget				
Grant Thornton	0,1	0,0	0,1	0,0
Ernst & Young AB	–	0,0	–	0,0
Revisionsrådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatterådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,6	0,9	0,3	0,3

Revision avser granskning av Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs års- och hållbarhetskoncernredovisning och bokföring samt styrelsens och vd:s förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på revisorerna att utföra samt rådgivning eller annat biträde som förädlas av revisionsuppdraget.

NOT 8 Löner, andra ersättningar och kostnader

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Löner och ersättningar	48,5	74,4	3,5	3,5
Sociala kostnader	22,4	32,0	1,2	2,0
Avgår avvecklad verksamhet (varav pensionskostnader ¹⁾)	26,9 (5,3)	–64,4 (14,7)	– (0,8)	– (0,8)
Summa	44,0	42,0	3,9	4,7

¹⁾ Av koncernens pensionskostnader, beräknade enligt IAS 19, avser 0,8 (0,8) verkställande direktör.

Incitamentsprogram hos Apoteksgruppenkoncernen

Inom Apoteksgruppenkoncernen finns inga incitamentsprogram under 2013.

Löner och andra ersättningar fördelade mellan ledande befattningshavare och övriga anställda

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Styrelse, vd och övriga ledande befattningshavare ¹⁾	10,9	10,3	3,5	3,5
(varav tantiem och dylikt)	–	–	–	–
Övriga anställda	37,6	31,7	–	–
Summa	48,5	42,0	2,7	2,7

¹⁾ I koncernen och moderbolaget utgörs gruppen styrelse, vd och övriga ledande befattningshavare av 8 (7) personer. Uppgifter om dotterbolagens och dotterbolagskoncernens ledande befattningshavare redovisas i respektive dotterbolags årsredovisning.

Styrelseledamöter med fast arvode (tkr)	Årsarvode	Närvarat vid antal möten	Totalt antal möten	Utbetalt arvode
Birgitta Ågren Böhlin (ordförande)	250	8	(8)	250
Gunvor Engström ¹⁾	130	8	(8)	130
Jan Forsberg ¹⁾	130	8	(8)	130
Ann-Christin Nykvist	130	8	(8)	130
Peder Larsson	130	7	(8)	130
Lars Erik Fredriksson	0	7	(8)	0

¹⁾ Från årsstämman 2013 faktureras arvodet via bolag.

Forts. not 8

Ersättningar och förmåner till ledande befattningshavare 2013 (tkr)	Roll	Tillsatt	Lön	Övriga förmåner	Pensionskostnad
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB					
Eva-Britt Gustafsson ¹⁾	Vd	2008-05-15	2 734	–	806
Apoteksgruppen i Sverige AB					
Sylvia Buddenbaum	Personalchef	2010-08-01	1 098	–	242
Tommy Wahlberg	Ekonomichef	2010-05-01	1 052	67	218
Magnus Wallin	Försäljningschef	2010-03-01	1 160	72	269
Birgitta Lange Sjöblom	Kvalitetschef	2010-06-21	966	55	208
Ola Ebenhart	IT-chef	2010-05-01	957	64	190
Eva Hultman	Sortiment- och inköpschef	2010-06-21	1 256	54	299
Philip Sevelius	Kredit- och medlemschef	2011-07-01	911	–	178
Summa			10 134	312	2 410

¹⁾ Vd i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB från 2008-05-15.

Vd i Apoteksgruppen i Sverige AB från 2010-07.

Ersättning och förmåner till verkställande direktören utgörs av kontant utbetald lön samt pensionsåtaganden. Samtliga belopp är angivna exklusive sociala avgifter respektive löneskatt. Verkställande direktören har sex månaders ömsesidig uppsägningstid.

Vid uppsägning från arbetsgivarens sida utgår även 12 månaders avgångsvederlag som är avräkningsbart mot annan lön. Avgångsvederlag gäller ej efter 65 års ålder.

Beslutsordning

Ersättning och förmåner till verkställande direktören har beslutats av styrelsen.

Pensionsvillkor för ledande befattningshavare i koncernen

Verkställande direktörens pension är avgiftsbestämd och premiens storlek är 30 procent av månadslönen. För övriga ledande befattningshavare är pensionen premiebestämd och motsvarar ITP-1 planen. Uppsägningstid för dessa personer är 6 månader.

NOT 9 Inkomstskatt

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Aktuell skatt för året	4,7	11,0	–	5,8
Uppskjuten skatt	–0,2	–1,1	–	1,2
Summa	4,5	9,9	–	6,9

Uppskjuten skatt har beräknats med 22 procent skattesats.

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Resultat före skatt*	11,7	46,3		20,6
Skatt enligt gällande skattesats	2,6	12,2		5,4
Skatteeffekter av:				
Ej avdragsgilla nedskrivningar	1,5	–	–	–
Anteciperad utdelning	–	–	–	–
Realisationsresultat vid försäljning av apotekskluster	–	–	–	–
Övrigt	0,4	–2,3		0,4
Skattekostnad	4,5	9,9		5,8
* Specifikation av resultat före skatt				
Kvarvarande verksamhet	7,6	3,2	–	–
Avecklade verksamheter	4,1	43,1	–	–
Resultat före skatt	11,7	46,3		20,6

Den gällande skattesatsen för inkomstskatt är 22,0 (26,3) procent.

NOT 10 Uppskjuten skatt

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Årets uppskjutna skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende underskottsavdrag	–	–1,1	–	–1,1
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	–	2,0	–	–
Uppskjuten skatt i resultaträkningen	–	0,9	–	–1,1
Uppskjutna skattefordringar				
Uppskjuten skatt avseende underskottsavdrag	–5,6	–5,6	–5,6	–5,6
Summa uppskjutna skattefordringar	5,6	5,6	5,6	5,6
Uppskjutna skatteskulder				
Uppskjuten skatt – obeskattade reserver	27,4	27,3	–	–
Summa uppskjutna skatteskulder	27,4	21,7	–	–
Netto skuld/fordran	21,7	21,7		
Vid årets början	21,8	22,2		–1,0
Redovisat i resultaträkningen	0,1	–0,5		–1,1
Vid årets slut	21,7	21,7		–2,1

NOT 11 Tillgångar som innehas för försäljning samt skulder hänförliga därtill

	2013	2012
Materiella anläggningstillgångar	15,9	20,5
Goodwill	3,2	10,2
Varulager	7,2	18,8
Kundfordringar	9,9	0,5
Skattefordringar	1,2	0,2
Övriga fordringar	1,6	3,4
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1,5	33,1
Tillgångar som innehas för försäljning	40,5	86,7
Övriga kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	13,5	29,0
Skatteskulder	–	0,0
Övriga kortfristiga skulder	0,8	1,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1,2	3,4
Skulder hänförliga till tillgångar som innehas för försäljning	15,5	34,1
Nettobelopp för tillgångar som innehas för försäljning	25,0	52,3

De tillgångar som är till försäljning och skulder hänförliga därtill avseende 2013 ingick även i motsvarande poster 2012 då avyttringsprocessen ännu ej slutförts.

Totalt har 151 apotek varit till försäljning och per 31 december 2013 återstår 1 apotek att sälja.

De tillgångar som innehas för försäljning och som är allokerade till dotterbolagen uppgick per den 31 december till en total tillgångssumma om 40,5 (86,7) miljoner kronor, enligt tabellen ovan. De skulder som är hänförliga till tillgångar som innehas för försäljning uppgick per den 31 december till ett belopp om 15,5 (34,1) miljoner kronor, enligt tabellen bredvid.

NOT 12 Avvecklade verksamheter, påverkan i kassaflödet

	2013			2012		
	Kvarvarande verksamhet	Avvecklad verksamhet	Total	Kvarvarande verksamhet	Avvecklad verksamhet	Total
Resultat före skatt	7,6	4,1	11,7	3,2	43,1	46,3
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	7,9	–3,5	4,4	14,7	–52,5	–37,8
Betald skatt	–	0,1	0,1	–33,3	–34,2	–67,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	0,7	15,5	16,2	–15,4	–43,6	–43,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten	13,5	2,7	16,2	–32,5	17,2	–15,3
Kassaflöde från investeringsverksamheten	34,2	35,4	69,6	18,3	95,7	114,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	–	6,3	–6,3	–160,0	–14,1	–174,1
Summa	47,7	31,8	79,5	–174,2	98,8	–75,4

NOT 13 Immateriala tillgångar

Immateriala tillgångar kategoriseras i två grupper: utvecklingsarbeten och goodwill. I kategorin Utvecklingsarbeten redovisas balanserade utvecklingsutgifter. Per den 31 december 2013 ingår aktiverade utgifter för IT-system. Årets investeringar i utvecklingsarbeten uppgick till 0,0 (0,0) miljoner kronor.

I kategorin Goodwill avser förvärvat goodwill i samband med återköpta apotek som är avsedda för försäljning. Goodwill är klassificerad som avvecklad verksamhet och vars tillgångar innehas för försäljning.

Koncern	Utvecklingsarbeten		Goodwill		Totalt	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	34,3	34,3	8,6	–	42,9	34,3
Investeringar	–	–	10,8	8,6	10,8	8,6
Avyttringar/Utrangeringar	–	–	–12,1	–	–	–
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	34,3	34,3	7,4	8,6	41,7	42,9
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	–13,1	–5,8	–1,0	–	–14,1	–5,8
Årets avskrivningar enligt plan	–7,2	–7,3	–0,4	–1,0	–7,6	–8,3
Avyttringar/Utrangeringar	–	–	1,2	–	–	–
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	–20,3	–13,1	–0,2	–1,0	–20,5	–14,1
Akkumulerade nedskrivningar vid årets början	–	–	–6,4	–	–6,4	–
Årets nedskrivning	–	–	2,4	–	–	–
Akkumulerade nedskrivningar vid årets slut	–	–	–4,0	–	–	–
Planenligt restvärde vid årets slut	14,0	21,2	3,2	7,6	17,2	28,8

NOT 14 Materiella anläggningstillgångar

Koncern	Inventarier		Totalt	
	2013	2012	2013	2012
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	41,9	72,3	41,9	72,3
Nyanskaffningar	7,7	3,2	7,7	3,2
Avyttringar/Utrangeringar	–26,8	–33,6	–26,8	–33,6
Omklassificering till tillgångar för försäljning	–13,7	–39,0	–13,7	–39,0
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	9,1	2,9	9,1	2,9
Akkumulerade avskrivningar vid årets början	–22,2	–45,3	–22,2	–45,3
Avyttringar/Utrangeringar	20,1	23,6	20,1	23,6
Årets avskrivningar enligt plan	–0,7	–0,5	–0,7	–0,5
Omklassificering till tillgångar för försäljning	0,4	20,5	0,4	20,5
Akkumulerade avskrivningar vid årets slut	–2,4	–1,7	–2,4	–1,7
Planenligt restvärde vid årets slut	6,7	1,2	6,7	1,2

NOT 15 Varulager

	Koncern	
	2013	2012
Handelsvaror till anskaffningsvärde	7,2	18,8
Avgår tillgångar till försäljning	7,2	18,8
Summa	0,0	0,0

NOT 16 Övriga fordringar

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Momsfordran	2,8	3,8	0,1	0,1
Övriga fordringar	3,4	8,6	–	0,2
Avgår tillgångar för försäljning	–1,6	–2,0	–	–
Summa	4,6	10,4	0,1	0,3

NOT 17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Aviserade hyror	0,9	2,6	–	–
Periodiserade intäkter	0,9	32,7	–	–
Periodiserade kostnader	1,3	2,8	0,0	0,1
Upplupen leverantörsbonus	1,5	0,4	–	–
Avgår tillgångar för försäljning	–1,5	–33,0	–	–
Summa	3,1	5,6	0,0	0,1

NOT 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Semesterersättningsreserv	3,6	3,7	0,3	0,2
Förutbetalda intäkter	0,5	0,0	–	–
Periodiserade leverantörsfakturer	9,4	13,4	–	–
Övriga poster	0,4	2,6	0,4	1,0
Avgår skulder till försäljning	–1,2	–3,4	–	–
Summa	12,7	16,3	0,7	1,2

NOT 21 Finansiella instrument och Finansiell riskhantering

Koncernens finansiella riskhantering styrs av en medlemsstruktur, kredit- och finanspolicy, vilken omfattar riktlinjer för medlemsfrågor, likviditetsförvaltning, kapitalförsörjning och finansiell riskhantering. Koncernens övergripande riskhanteringspolicy eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat. Dotterbolagen och moderbolagets operativa enheter, ansvarar för identifiering, rapportering och uppföljning av finansiella risker som uppstår i verksamheten.

POLICY OCH PRINCIPER FÖR HANTERING AV FINANSIELLA RISKER**Mål och tillämpade principer för finansiell riskhantering**

Målen för finansiell riskhantering är att upprätthålla en god betalningsberedskap och en effektiv kapitalanvändning samt att trygga kapitalförsörjning. De principer för finansiell riskstyrning som tillämpas är:

- Finansiella risker som uppstår i koncernens verksamhet ska ligga inom fastställda begränsningar avseende kreditrisk, marknadsrisk och refinansieringsrisk. För all riskhantering gäller att spekulativ handel inte är tillåten.
- All kreditgivning ska ha sin grund i affärsmässiga överväganden som beaktar såväl finansieringskostnad som risk. Kredit ska medges först efter prövning av kredittagaren.
- Koncernens finansförvaltning och kreditgivning ska kännetecknas av sådan organisation inklusive intern kontroll och rapportering att de administrativa riskerna minimeras.

NOT 19 Övriga avsättningar

	Koncern	
	2013	2012
Vid årets början	8,1	0,0
Avsättning reglerats genom utbetalningar	–8,1	8,1
Återförda outnyttjade belopp	0,0	0,0
Vid årets slut	0,0	8,1

NOT 20 Obeskattade reserver

	Moderbolag	
	2013	2012
Periodiseringsfond tax 2011	41,8	41,8
Periodiseringsfond tax 2012	20,2	20,2
Periodiseringsfond tax 2013	7,3	7,3
Periodiseringsfond tax 2014	–	–
Summa	69,3	69,3

Likviditetsrisk

Finansiering av tillfällig likviditetspåfrestning vid månadsskiftena hanteras via tillräckliga likvida medel inom koncernen. I takt med att de kvarvarande apoteken säljs till apoteksägare så minskar även koncernens svängningar i likviditeten vid månadsskiftena eftersom varuinköp och därmed leverantörsskulder går ned.

Valutarisk

Inköp och försäljning sker i allt väsentligt i svenska kronor varför valuta-exponeringen är begränsad.

Kreditrisk

Koncernen har utlåning till köpare av apotek uppgående till 152,5 (189,3) miljoner kronor. Fastställd policy för kreditriskhantering finns framtagna.

Försäljning inom konsumentmarknaden sker kontant eller via vanligt förekommande kreditkort.

Av koncernens utestående kundfordringar står landstingen för en väsentlig del. Risker bedöms som mycket låga. Fordringarna betalas normalt inom angiven kreditdittid.

Forts. not 21

Förfallotidpunkter för kundfordringar	2013	2012	2011	2010	2009
Förfallna men inte nedskrivna					
< 30 dagar	0,2	1,7	2,4	0,7	6,0
30–90 dagar	0,2	0,2	0,2	0,6	13,0
> 90 dagar	0,2	0,8	0,2	0,1	0,0
Förfallna och nedskrivna					
91–180 dagar	–	0,9	0,6	0,0	0,0
> 180 dagar	0,3	0,6	0,0	0,0	0,0
Summa	0,9	4,2	3,4	1,4	19,0

Fordringarna kan anses vara osäkra när betalning är förfallen över 90 dagar eller när det finns tillgänglig information som föranleder avskrivning av fordran.

Avsättning för osäkra fordringar har ändrats enligt följande:	2013	2012	2011	2010	2009
Vid årets ingång	–0,4	–0,5	0,0	3,0	3,0
Reservering för befarade förluster	0,1	0,1	–0,5	–3,0	0,0
Vid årets utgång	–0,3	–0,4	–0,5	0,0	3,0
Konstaterade förluster	0,7	1,6	0,1	0,0	7,0
Återvunnen kundförlust	0,3	0,0	0,0	0,0	5,0

Avsättning för osäkra fordringar uppgick till 0,3 (0,4) miljoner kronor. Årets kostnad för osäkra fordringar uppgick till –0,1 (–0,1) miljoner kronor. Andelen osäkra fordringar beräknas utifrån en i koncernen etablerad och väl beprövad modell. Redovisat värde utgör således en god approximation av verkligt värde.

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella tillgångar tillhör kategorin låne- och kundfordringar och finansiella skulder tillhör kategorin finansiella skulder värderade till anskaffningsvärde.

I nedanstående tabell framgår i vilka balansposter samt med vilka belopp dessa finansiella tillgångar och skulder ingår.

Långfristiga fordringar belöper med rörlig ränta, övriga finansiella tillgångar och skulder har korta löptider varvid verkligt värde approximativt bedöms överensstämma med redovisade värden.

Koncern	2013		2012	
	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella tillgångar				
Långfristiga fordringar ¹⁾	151,2	151,2	187,8	187,8
Kundfordringar ²⁾	31,5	31,5	26,6	26,6
Övriga fordringar	1,2	1,2	1,4	1,4
Likvida medel	224,2	224,2	144,6	144,6
Summa	408,1	408,1	360,4	360,4
Finansiella skulder				
Leverantörsskulder ³⁾	5,3	5,3	14,9	14,9
Övriga skulder	22,2	22,2	16,1	16,1
Summa	27,5	27,5	31,0	31,0

¹⁾ Utlåning till köpare av apotek. Lånen är fördelade på 66 (97) enskilda apotekslån. Inga lån har förfallit per 31 december 2013. Lånen är amorteringsfria de första 5 åren. Utlåningen kan maximalt uppgå till 40 procent av referenspriset. Lånen har en marknadsmässig räntesättning och har 90 dagar Stibor som bas. Koncernen äger B-aktierna. Inget nedskrivningsbehov bedöms föreligga per 31 december 2013.

²⁾ I redovisat värde för kundfordringar beaktas den andel av fordringarna som anses osäkra.

³⁾ Leverantörsskulders verkliga värde utgörs av redovisat värde.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Saknas för perioden.

Ränteintäkter och räntekostnader på finansiella instrument

Nedanstående tabell visar ränteintäkter och räntekostnader avseende samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder:

	Koncern		Moderbolag	
	2013	2012	2013	2012
Ränteintäkter på finansiella tillgångar	15,1	22,1	1,6	0,9
Räntekostnader på finansiella skulder	–0,5	–1,7	0,0	0,0
Summa	14,7	20,4	1,6	0,9

NOT 22 Medelantal anställda m.m.

Koncern	2013		2012	
	Medelantal anställda	varav män, %	Medelantal anställda	varav män, %
Moderbolag				
Sverige	1	0	1	0
Dotterföretag				
Sverige	98	17	202	14
Koncernen totalt	99	17	203	14

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Koncern	2013		2012	
	antal	varav män, %	antal	varav män, %
Styrelseledamöter	6	50	6	50
Vd och andra ledande befattningshavare	8	50	8	50
Moderbolag				
Styrelseledamöter	6	50	6	50
Vd och andra ledande befattningshavare	1	0	1	0

NOT 23 Ansvarsförbindelser

Borgensförbindelse till leverantör avser en tidsbegränsad garanti till och med 2014-03-31.

NOT 24 Transaktioner med närstående**KONCERNFÖRETAG**

Moderbolaget har under året inte köpt tjänster från koncernföretag. Moderbolagets intäkter är i sin helhet hänförligt till koncernföretag. Vid inköp och försäljning mellan koncernföretag tillämpas samma principer för prissättning som vid transaktioner med externa parter.

SVENSKA STATEN

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB är helägt av svenska staten. Inköp och försäljning av produkter och tjänster till och från statliga myndigheter och bolag sker på affärsmässiga grunder.

ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH RÄNTEKOSTNADER

I moderbolagets ränteintäkter och räntekostnader ingår inga räntor avseende koncernföretag.

ERSÄTTNING TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

Ersättning till ledande befattningshavare presenteras i not 8.

NOT 25 Resultat från andelar i koncernföretag

	Moderbolag	
	2013	2012
Erhållet koncernbidrag	3,7	33,7
Summa	3,7	33,7

NOT 26 Andelar i koncernföretag

	Moderbolag	
	2013	2012
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets början	439,5	408,3
Aktieägartillskott, Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB	–	31,2
Akkumulerade anskaffningsvärden vid årets slut	439,5	439,5

Specifikation av moderbolagets innehav av aktier och andelar i koncernföretag, företag/org nr/säte	Antal andelar	Andel i procent	Bokfört värde	
			2013	2012
Apoteksgruppen i Sverige AB 556773-4156, Stockholm	5 000 000	100	159,4	159,4
Apoteksgruppen i Sverige Förvaltning AB 556773-4727, Stockholm	1 000	100	280,1	280,1
Indirekt ägda				
Apoteksgruppen i Kalmar Nr 1 AB 556773-4719, Stockholm				
Apoteksgruppen i Rotebro Nr 1 AB 556802-8798, Upplands Väsby				
Apoteksgruppen i Bromma Nr 1 AB 556802-6388, Stockholm				
Apoteksgruppen i Stockholm Nr 7 AB 556822-6442, Stockholm				
Summa			439,5	439,5

NOT 27 Utdelning per aktie

På årsstämman den 25 april 2014 kommer en kontantutdelning avseende 2013 på 35 000 (0) kronor per aktie, totalt 3,5 miljoner kronor att föreslås. Utdelningen redovisas som en vinstdisposition.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel och fria fonder

Balanserad vinst	315 641 619 kr
Årets resultat	-641 947 kr
Summa	314 999 672 kr

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

Till aktieägaren utdelas 35 000 kronor per aktie, totalt	3 500 000 kr
I ny räkning överförs	311 499 672 kr
Totalt	314 999 672 kr

Den av årsstämman beslutade utdelningen kommer att utbetalas i enlighet med ägarens instruktioner. Undertecknade försäkrar att koncern- och årsredovisningen har upprättats i enlighet med internationella redovisningsstandarder IFRS, sådana de antagits av EU, respektive god redovisningssed och ger en rättvisande bild av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som de företag som ingår i koncernen står inför. Resultat- och balansräkningarna ska föreläggas årsstämman för fastställande den 25 april 2014.

Stockholm den 25 mars 2014

Birgitta Ågren Böhlin
ordförande

Gunvor Engström
ledamot

Jan Forsberg
ledamot

Ann-Christin Nykvist
ledamot

Lars Erik Fredriksson
ledamot

Peder Larsson
ledamot

Eva-Britt Gustafsson
verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 25 mars 2014.

Grant Thornton Sweden AB

Lena Möllerström Nording
auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB,
org. nr 556481-5966.

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB för år 2013 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 35–38. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 29–59.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisningen som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om

effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dessas finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 35–38.

Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och rapport över totalresultat och finansiell ställning för koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Apoteksgruppen i Sverige Holding AB för år 2013.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Därutöver har vi läst bolagsstyrningsrapporten och baserat på denna läsning och vår kunskap om bolaget och koncernen anser vi att vi har tillräckliga grund för våra uttalanden. Detta innebär att vår lagstadgade genomgång av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats, och dess lagstadgade information är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Stockholm den 25 mars 2014
Grant Thornton Sweden AB

Lena Möllerström Nording
Auktoriserad revisor

STYRELSE

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB

BIRGITTA ÅGREN BÖHLIN, STYRELSENS ORDFÖRANDE

Styrelseledamot och styrelsens ordförande sedan 2008. Född 1948.

Tidigare befattningar: Vd Samhall AB, Generaldirektör FMV, chef Huddinge universitetssjukhus, CFO Sveriges Television, Riksrevisionsverket och Finansdepartementet.

Utbildning: Civilekonom.

Andra uppdrag: Styrelseordförande i Lernia AB, ALMI Företagspartner AB och Statens Servicecenter.

JAN FORSBERG

Styrelseledamot sedan 2008. Född 1951. Konsult.

Tidigare befattningar: Koncernchef SJ AB, koncernledning SAS.

Utbildning: Civilingenjör.

Andra uppdrag: Styrelseordförande i Alelion Batteries AB och Lotteribolaget i Nacka AB.

ANN-CHRISTIN NYKVIST

Styrelseledamot sedan 2008. Född 1948. Generaldirektör Statens Tjänstepensionsverk.

Tidigare befattningar: Statsråd och chef Jordbruksdepartementet, generaldirektör Konkurrensverket och departementsråd Regeringskansliet.

Utbildning: Civilekonom.

Andra uppdrag: Styrelseledamot i Musikalliansen AB, Minpension AB och Investera Mittsverige AB.

LARS ERIK FREDRIKSSON

Styrelseledamot sedan 2012. Född 1964. Bolagsförvaltare Finansdepartementet.

Tidigare befattningar: Bolagsförvaltare Näringsdepartementet, Head of Research CV Search AB.

Utbildning: Fil kand företagsekonomi och matematik.

Andra uppdrag: Styrelseordförande i Scior Geomanagement AB, styrelseledamot i SOS Alarm Sverige AB och Green Cargo AB.

GUNVOR ENGSTRÖM

Styrelseledamot sedan 2008. Född 1950.

Tidigare befattningar: Landshövding i Blekinge län, vd Bank2, vd Företagarna, departementsråd Näringsdepartementet, egen företagare.

Utbildning: Civilekonom.

Andra uppdrag: Styrelseledamot i Länsförsäkringar Fondförvaltning AB, Metria AB, Semcon AB och Tredje AP-fonden.

PEDER LARSSON

Styrelseledamot sedan 2010. Född 1957. Vd Hemtex AB.

Tidigare befattningar: Vd Ica Sverige, vd Cervera AB.

Utbildning: Gymnasium, detaljhandelsutbildningar.

Andra uppdrag: Styrelseledamot i Synologen AB, Julia AB och Cervera AB.

LEDNING

BIRGITTA LANGE SJÖBLOM
KVALITETSCHEF

PHILIP SEVELIUS
CHEF KREDIT OCH
MEDLEMSGRUPPEN

MAGNUS WALLIN
FÖRSÄLJNINGSCHEF

TOMMY WAHLBERG
EKONOMICHEF

OLA EBENHART
IT-CHEF

EVA-BRITT GUSTAFSSON
VD

EVA THORÉN HULTMAN
CHEF SORTIMENT
OCH MARKNAD

SYLVIA BUDDENBAUM
PERSONALCHEF

GRI-INDEX

Denna årliga hållbarhetsredovisning redogör för verksamheten inom Apoteksgruppen i Sverige Holding AB under 2013. Det betyder att hållbarhetsredovisningen omfattar Apoteksgruppens centrala serviceorganisation. Den senaste hållbarhetsredovisningen publicerades den 27 mars 2013. De enstaka apotek som per den 31 december 2013 återstod under Apoteksgruppens huvudägarskap ingår inte i redovisningen, då de är under överlämning eller försäljning till enskilda entreprenörer.

Hållbarhetsredovisningen har som syfte att öppet och balanserat rapportera Apoteksgruppens möjligheter, utmaningar och insatser inom hållbart företagande, utifrån intressenternas krav och bolagets prioriteringar. Denna gång har den hållbarhetsrelaterade informationen i ökad grad integrerats i Apoteksgruppens årsredovisning. GRI-indexet nedan anger var de hållbarhetsrelaterade upplysningarna finns. Hållbarhetsredovisningen utgör även Apoteksgruppens årliga kommunikation till FN:s Global Compact.

Indikator	Beskrivning	Sida
1. Strategi och analys		
1.1	Uttalande från vd	4–5
2. Organisationsprofil		
2.1	Organisationens namn	Insida omslag fram
2.2	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna	Insida omslag fram, 12–17
2.3	Organisationsstruktur	Insida omslag fram
2.4	Lokalisering av organisationens huvudkontor	Omslag bak
2.5	Antal länder som organisationen är verksam i	Insida omslag fram
2.6	Ägarstruktur och företagsform	Insida omslag fram
2.7	Marknader som organisationen är verksam på	Insida omslag fram
2.8	Den redovisande organisationens storlek	Insida omslag fram, 26, 39, 50
2.9	Väsentliga förändringar under redovisningsperioden	29
2.10	Utmärkelser och priser som mottagits under redovisningsperioden	Inga utmärkelser under 2013.
3. Information om redovisningen		
Redovisningsprofil		
3.1	Redovisningsperiod	64
3.2	Datum för publiceringen av den senaste redovisningen	64
3.3	Redovisningscykel	64
3.4	Kontaktperson för frågor angående redovisningen och dess innehåll	Omslag bak
Redovisningens omfattning och avgränsning		
3.5	Processer för definition av innehållet i redovisningen	17, 64
3.6	Redovisningens avgränsning	Insida omslag fram, 64
3.7	Eventuella särskilda begränsningar för redovisningens omfattning och avgränsning	Ej tillämplig
3.8	Redovisningsprinciper	48–51
3.10	Förklaring till effekten av förändringar av information som lämnats i tidigare redovisningar och skälen för sådana förändringar	Ej tillämplig
3.11	Väsentliga förändringar som gjorts sedan föregående redovisningsperiod	64
Innehållsförteckning enligt GRI		
3.12	Innehållsförteckning som visar var standardupplysningarna finns.	64–66
Bestyrkande		
3.13	Policy och nuvarande tillämpning med avseende på att låta redovisningen externt bestyrkas	Insida omslag fram

Indikator	Beskrivning	Sida
4. Styrning, åtaganden och intressentrelationer		
Styrning		
4.1	Redogörelse för organisationens bolagsstyrning	35–38
4.2	Beskriv huruvida styrelseordföranden också är verkställande direktör	62
4.3	För organisationer som endast har en styrelsenivå, ange antalet medlemmar inom denna som är oberoende och/eller inte ingår i företagsledningen	36
4.4	Möjligheter för aktieägare och anställda att komma med rekommendationer eller vägledning till styrelsen eller företagsledningen	35–36
Kommunikation med intressenter		
4.14	Intressentgrupper som organisationen har kontakt med	8, 17, 21
4.15	Princip för identifiering och urval av intressenter	17
Ekonomiska resultatindikatorer		
EC1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde	32
Miljömässiga resultatindikatorer		
EN26	Åtgärder för att minska miljöpåverkan från produkter och tjänster, samt resultat härav	15, 17, 23
EN28	Monetärt värde av betydande böter, och det totala antalet icke-monetära sanktioner till följd av överträdelse av miljölagstiftning och -bestämmelser	Inga sanktioner e d under 2013.
Resultatindikatorer för anställningsförhållanden och arbetsvillkor		
LA1	Total personalstyrka, uppdelad på anställningsform, anställningsvillkor och region.	26
LA2	Antal anställda som slutat och personalomsättning, per åldersgrupp, kön och region. Kommentar LA2: Inhyrda arbetare/konsulter ingår inte i statistiken. Av tillsvidareanställd personal har sex slutat under året, varav två män (en yngre än 29 år och en mellan 30 och 49 år) och fyra kvinnor (en yngre än 29 år och tre mellan 30 och 49 år).	26
LA4	Andel av personalstyrkan som omfattas av kollektivavtal	26
LA5	Minsta varseltid angående betydande förändringar i verksamheten, med upplysning om huruvida detta är specificerat i kollektivavtal	26
LA6	Andel av personalstyrkan (i procent) som är representerad i formella och för ledning och personal gemensamma kommittéer för hälsa och säkerhet Kommentar LA6: Samtliga Apoteksgruppens medarbetare är företrädare av skyddsombud. De utses av fackliga organisationer och finns på bolagsnivå.	26, 31
LA7	Omfattningen av skador, arbetsrelaterade sjukdomar, förlorade dagar, frånvaro samt totala antalet arbetsrelaterade dödsolyckor per region Kommentar LA7: Arbetsskador inkluderar olycksfall, sjukdom eller annan ohälsa som uppkommer i arbetet eller vid färd till och från arbete. Även mindre skador som stick i fingret ingår. Inga arbetsskador har inträffat under året. Sjukfrånvaron uppdelad på män och kvinnor var 0.4 resp 2.6 procent. Inga dödsfall i arbetet har förekommit.	25–26

Indikator	Beskrivning	Sida
Resultatindikatorer för mänskliga rättigheter		
HR4	Antal fall av diskriminering, samt vidtagna åtgärder	Inga fall av diskriminering under 2013.
Resultatindikatorer för samhällsfrågor		
S04	Åtgärder som vidtagits på grund av korruptionsincidenter	Inga korruptionsincidenter e d under 2013.
S07	Totalt antal juridiska åtgärder som vidtagits mot organisationen för konkurrenshämmande aktiviteter, överträdelse av konkurrenslagstiftning och monopolbeteende, samt utfallet härav	Inga juridiska åtgärder e d under 2013.
S08	Belopp för betydande böter och totalt antal icke-monetära sanktioner mot organisationen för brott mot gällande lagar och bestämmelser.	Inga sanktioner e d under 2013.
Resultatindikatorer för produktansvar		
PR5	Rutiner för kundnöjdhet, inklusive resultat från kundundersökningar.	15, 17
PR8	Totalt antal underbyggda klagomål gällande överträdelser mot kundintegriteten och förlust av kunddata.	Inga sådana klagomål under 2013.
PR9	Betydande bötesbelopp för brott mot gällande lagar och regler gällande tillhandahållandet och användningen av produkter och tjänster.	Inga böter e d under 2013.

Kriterier för tillämpningsnivåerna

Redovisning för vilken man vill kunna ange som nivå C, C+, B, B+, A or A+ måste uppfylla vart och ett av de kriterier som anges i kolumnen för respektive nivå.

Redovisningens tillämpningsnivå		C	C+	B	B+	A	A+
Standardupplysningar	G3 Upplysningar om profil	Redovisa: 1.1 2.1 - 2.10 3.1 - 3.8, 3.10 - 3.12 4.1 - 4.4, 4.14 - 4.15	Redovisningen bestyrkt av utomstående	Redovisa alla punkter för nivå C och: 1.2 3.9 - 3.13 4.5 - 4.13, 4.16 - 4.17	Redovisningen bestyrkt av utomstående	Samma krav som för nivå B.	Redovisningen bestyrkt av utomstående
	G3 Upplysningar om hållbarhetsstyrningen	Behövs ej		Upplysningar om hållbarhetsstyrningen för varje indikatorkategori		Upplysningar om hållbarhetsstyrningen för varje indikatorkategori.	
	G3 Resultatindikatorer & branschspecifika resultatindikatorer	Redovisa minst tio resultatindikatorer, och åtminstone en från vardera: social, ekonomisk och miljöpåverkan.		Redovisa minst 20 resultatindikatorer, och åtminstone en från vardera: ekonomisk påverkan, miljöpåverkan, mänskliga rättigheter, anställningsförhållanden och arbetsvillkor, organisationens roll i samhället, produktansvar.		Redovisa varje kärndikator i G3 och varje branschspecifik* indikator med hänsyn till väsentlighetsprincipen genom att antingen a) redovisa indikatorinformation eller b) förklara skälen för att inte redovisa.	

*Branschspecifika tillägg i slutlig version

BESTYRKANDERAPPORT

Revisorsrapport över översiktlig granskning av Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs hållbarhetsredovisning.

Till läsarna av Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs hållbarhetsredovisning

Inledning

Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Apoteksgruppen i Sverige Holding AB att översiktligt granska Apoteksgruppen i Sverige Holding ABs hållbarhetsredovisning för år 2013. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning i GRI-indexet på sidorna 64–66.

Styrelsens och företagsledningens ansvar för hållbarhetsredovisningen

Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för det löpande arbetet inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet, socialt ansvar och hållbar utveckling samt för att upprätta och presentera hållbarhetsredovisningen i enlighet med tillämpliga kriterier vilka framgår på sidorna 64–66, och utgörs av de delar av Sustainability Reporting Guidelines G3 (utgivna av The Global Reporting Initiative (GRI)) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Den hållbarhetsrelaterade informationen är integrerad i Apoteksgruppen i Sverige ABs årsredovisning.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med RevR 6 Bestyrkande av hållbarhetsredovisning utgiven av FAR. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättande av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt IAASB:s standarder för revision och kvalitetskontroll och god revisionssed i övrigt har. De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig

granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vi har i vår granskning anlitat externa specialister. Dessa specialister har främst genomfört intervjuer och platsbesök samt inhämtat underlag för granskningen. Det är Grant Thornton Sweden AB som har det odelade ansvaret för hela uppdraget.

De kriterier som vår granskning baseras på är de delar av Sustainability Reporting Guidelines, G3, utgiven av The Global Reporting Initiative (GRI), som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt de redovisnings- och beräkningsprinciper som Apoteksgruppen i Sverige Holding AB särskilt tagit fram och angivit. Dessa framgår av sidorna 64–66. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för vårt uttalande nedan.

Uttalande

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan angivna kriterierna.

Stockholm den 25 mars 2014
Grant Thornton Sweden AB

Lena Möllerström Nording
Auktoriserad revisor

Postadress:

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB
Apoteksgruppen i Sverige AB,
Box 7264, 103 89 Stockholm

Besöks- och leveransadress:

Ringvägen 100, hus A1 plan 5,
118 60 Stockholm

Telefon: 08 – 563 022 00

Hemsida: www.apoteksgruppen.se

E-post: info@apoteksgruppen.se

Kontaktperson för hållbarhetsredovisningen

och dess innehåll är: Birgitta Lange Sjöblom

Epost: birgitta.l.sjoblom@apoteksgruppen.se

Telefon: 08 – 563 022 19